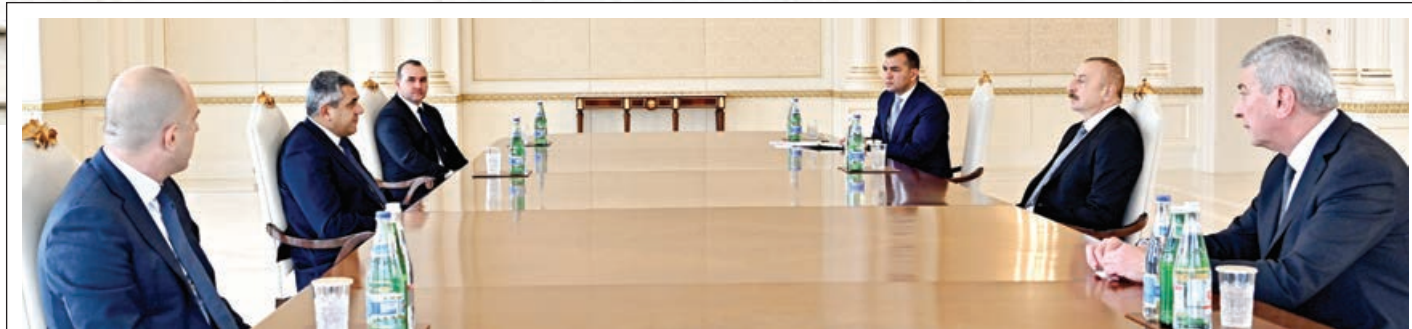

Güç, qüdrət, Zəfər hesabına düşmən bu gün

“Qarabağ Azərbaycandır” deyir

Turizmin inkişafının davamlılığı əsas məqsədlərdəndir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 30-da Dünya Turizm Təşkilatının Baş katibi Zurab Pololikaşvilini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycanla Dünya Turizm Təşkilatı arasında uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyi bildirildi.

Zurab Pololikaşvili turizmin inkişafına verdiyi dəstəyə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını ifadə etdi.

Söhbət zamanı ölkəmizdə hazırkı post-pandemiya dövründə pandemiya dövründən əvvəlki turizmin inkişaf səviyyəsinin bərpa edilməsi və daha da artırılması istiqamətində həyata keçirilən və görüləcək işlərdən danışıldı. Bu baxımdan ölkəmizin müvafiq strukturları tərəfindən Dünya

Turizm Təşkilatının tövsiyələrindən istifadə olunmasının önemi vurğulandı.

Ölkəmizin əldə etdiyi böyük iqtisadi uğurların, hökm sürən əmin-amanlığın, geniş turizm infrastrukturunun yaradılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin turizmin inkişafı üçün çox yaxşı zəmin yaratdığı bildirildi.

Görüşdə əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

“Azərbaycan” qəzeti, 25 sentyabr 1918-ci il, 4-cü nömrə

Bakının alınması haqqında

Bakıya səmşin nəqliyyatı hələlik işləmir. Səmşin qatarları sadəcə Kürdəmirə qədər gedir. Türk-Azərbaycan Ordusu üçün hər gün 10-15 vaqon ərzaq göndərilir. 22 sentyabrda etibarən xüsusi yüklərin, əsasən çörək və kartofun daşınmasına da başlanılmışdır.

Yerli xronika

Avropa müharibəsinin əvvəlindən etibarən, bütün Zaqafqazıyanın sərhədləri daxilində müsəlmanlar və onların əmlakına tətbiq edilən zorakılığın araşdırılması məqsədi ilə qurulan Fövqəladə Təhqiqat Komissiyası, sədr Ə. b. Xasmməddov, üzvlər Novatski, Mixaylov, Şahmalıyev və Qutvilodan ibarət olan heyətlə 22 sentyabrda

Kürdəmir stansiyasına getmişdir, oradan Şamaxı və Göyçaya gedəcəkdir.

Yeri gəlmişkən

Erməni hərbi birlikləri cəbhəyə getmək yerinə, İrəvan quberniyasının sərhədlərində qalır və yüzlərcə müsəlmanı özünə top atəşləri ilə dağıdırlar. Yeri gəlmişkən, zorla boşaldılan ərəzilərə qaçqın ermənilər yerləşdirilir. Böyük bir uyezd olan Sürməli uyezdi müsəlmanlardan təmizlənir. Naxçıvan şəhəri dağıdılır.

Azərbaycanı öz paytaxtından - Bakıdan məhrum etmək üçün əllərindən gələni etmişdilər. Azərbaycana məxsus olduğu ermənilərin heç bir siyasi xadimi tərəfindən şübhə altına alınmayan torpaqlarda "Qarabağ (Şuşa) Respublikası"nın qurur, Azərbaycan

canın mübahisə predmeti olamayan digər torpaqlarına qarşı da iddialar irəli sürür və bu iddialarını bəzi əməli işlərlə möhkəmləndirirdilər.

Daşnaksaqınların əsas iddia obyektini olan Bakını itirdikləri və qədim müsəlman xanlığının mərkəzi olan İrəvan şəhərini - müsəlmanlardan tamamilə "təmizləmişdir" - ürok ağrısı ilə ermənilərə güzəştə gəldiyi indiki vaxtda, daşnaksaqınlar - onlar üçün nə qədər çətin olsa da, - Zaqafqaziya müsəlmanları ilə düşmənçiliklərini unutmaları, müsəlmanlarla mehriban qonşuluq əlaqələri yaratmağa çalışmalı, iki qonşu xalq arasında narazılığa səbəb ola biləcək bütün hərəkətlərdən uzaq durmalıdırlar.

İlham Əliyevin sülh missiyası

İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə yaradılan bu forum xarici ekspertlərə postmünaqişə dövründə Cənubi Qafqaz ölkələri arasında əlaqələrin inkişafı, yeni imkanların nəzərdən keçirilməsi və möhz Azərbaycanın Qalib Komandanının formalaşdırıldığı sülh gündəliyinin müzakirəsi baxımından real zəmin yaradır.

Zəngəzurun Azərbaycandan qoparılıb Ermənistanla verilməsi tarixi faktdır

Şuşa I Beynəlxalq Kulinariya Festivalına evsahibliyi edəcək

Proletariatın bayramı, yoxsa zəhmətkeşlərin günü

Bizi qələbəyə aparan dualar...

Artıq iki ildir ki, niyyətimizdə nisgil, ürəyimizdə həsrət yoxdur. Artıq fərhə dəyə bilirik ki, bir zamanlar erməni vandallarının dağıdıb viran qoyduqları, xarabazarlığa çevirdikləri yurd yerlərimizdə həyat bərpa olunur. İllərdir insanlığın, təmiz ruhun, müqəddəs niyyətlərin aqlığını çəkmək ibadətəhəllərimizə, müqəddəs məkanlarımıza, tarixi abidələrimizə can verilib, yenidən həyata qayıtlır.

Sonun başlanğıcı

İki il davam edən tibbi maska tələbi bu gündən ləğv olunur

Güç, qüdrət, Zəfər hesabına düşmən

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin yaradılmasının 23-cü ildönümü münasibətilə aprelin 30-da Müdafiə Nazirliyinin Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin "N" sayılı hərbi hissəsində olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov Ali Baş Komandan İlham Əliyevə raport verdi.

Dövlət başçısı əvvəlcə burada Ulu Öndər Heydər Əliyevin büstünün önünə gül dəstəsi qoyaraq xatirəsini dərin ehtiramla yad etdi.

Sonra Ali Baş Komandan şəhid xüsusi təyinatlıların xatirə abidəsinin önünə gül dəstəsi qoydu.

Daha sonra Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandanı, general-leytenant Hikmət Mirzəyev Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə hərbi hissədə yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

Qeyd edək ki, 1999-cu ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin fərmanı ilə Azərbaycan Ordusunun ön çəvik və yüksək döyüş qabiliyyətinə malik bölmələrindən biri yaradıldı. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin formalaşmasında Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçıları olan zabit və gizirlər fəal iştirak etdilər. Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən vahid komandanlıq altında birləşdirilən Azərbaycan Ordusunun bu bölmələri Türkiyə Silahlı Qüvvələri və onun Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri ilə sıx əməkdaşlıqla formalaşdırılıb.

Ali Baş Komandan İlham Əliyev xüsusi təyinatlı qüvvələrə yüksək diqqət yetirir. Onların fəaliyyəti, təchizatı, gündəlik məşqləri mütəmadi nəzarətdədir. Heç də hər hərbi Xüsusi

Təyinatlı Qüvvələrin üzvü seçilmək hüququ qazanmışdır. Bunun üçün ağır təlimlər, hərbi imtahanlar, iradə nümayişi vacib şərtlərdəndir. Burada əlbəyaxa döyüş, dərin kəşfiyyat, düşmən arxasına keçmə, həyatda qalma, mühəndis, atəş, psixoloji, desant, dalğic, tibbi, asimmetrik döyüş və sair kimi hazırlıqlar üzrə təlimlər keçirilir.

Mübaligəsinə demək olar ki, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin şəxsi heyəti 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində, eləcə də Vətən müharibəsində Azərbaycan hərbi tarixinə yeni qəhrəmanlıq səhifələri yazdılar. Ən mühüm əməliyyatların, ilk növbədə, Şuşa əməliyyatının keçirilməsində həlledici rol oynadılar. Peşəkar

lıqla bərabər, burada fədakarlıq, ölümün üzünə sığma həlledici amillərdən idi. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin mənsubları döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirdiklərinə görə dövlət başçısının

müvafiq sərəncamları ilə "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı", "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" fəxri adlarına layiq görüldülər, eləcə də müxtəlif orden və medallarla təltif olundular.

Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri dünya müdafiə sənayesinin aparıcı şirkətlərinin istehsalı olan müasir silahlar, döyüş vasitələri və texnikalara sahibdir. Onların

sirasında müxtəlif tipli snayper silahları, pulemyotlar, tapançalar, tank əleyhinə idarəolunan raket kompleksləri, qumbara və qumbaraatanlar, duman yaranan vasitələr, da-

şınan və əl radiostansiyaları, GPS və sair var. Yerli sənayemizin istehsal etdiyi məhsullar da Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr tərəfindən döyüşlərdə uğurla istifadə edilib.

Müharibədən sonrakı dövrdə də ordu quruculuğu prosesi yeni reallığa uyğun formalaşdırılmaqda davam edir. Mövcud qoşun növlərinin təkmilləşdirilməsi, yeni qoşun növ-

lərinin yaradılması bu prosesin zərurəti hesab edilir. İkinci Qarabağ müharibəsində özlərini ən yaxşı cəhətdən göstərən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin təkmilləşdirilməsi, eyni zamanda, xüsusi təyinatlı yeni qüvvələrin yaradılması həm də o deməkdir ki, Azərbaycan regiondakı istənilən ssenariyə hazırdır. Həmişə olduğu kimi - hərbi meydanında ləyaqət, şərafət və ədalət davranışı göstərmək şərti ilə.

Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandanı, general-leytenant Hikmət Mirzəyev Ali Baş Komandan İlham Əliyevə raport verəndən sonra dövlət başçısı hərbi hissənin şəxsi heyəti qarşısında çıxış etdi.

Bu gün "Qarabağ Azərbaycandır" deyir

Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin çıxışı

- İyirmi üç il əvvəl Ulu Öndər Heydər Əliyevin fərmanı ilə Azərbaycanda Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr yaradılmışdır. Ulu Öndər bu fərmanı imzalamaqla növbəti dəfə böyük uzaqgörənlik göstərmişdir. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin yaradılması İkinci Qarabağ müharibəsindəki tarixi Zəfərimizdə də özünü sübut etdi.

1999-cu ildə vəziyyət fərqli idi. Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həll olunması üçün hələ də ümidlər tükenməmişdi. Ancaq buna baxmayaraq, Heydər Əliyevin qərarı əsasında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində xüsusi hərbi birləşmə yaradılmışdır və o gündən bu günə qədər xüsusi təyinatlılar böyük və şərəfli yol keçərək, Vətən müharibəsində böyük qəhrəmanlıq göstərərək tarixi Zəfərimizin əldə olunmasında xüsusi rol oynamışlar.

Birinci Qarabağ müharibəsindəki məğlubiyyətimizin səbəbləri aydındır. O vaxt nizami ordu yox idi, ordu quruculuğu aparılmırdı, ölkə rəhbərliyində olan şəxslər isə öz vəzifə borcunu yerinə yetirə bilməmişdilər. 1992-ci ilin may ayında Şuşa və Laçının işğal altına düşməsi və 1993-cü ilin aprelinde Kəlbəcərin işğal altına düşməsi Dağlıq Qarabağla Ermənistan arasında coğrafi bağlantı yaratmışdır. Beləliklə, bizim torpaqlarımızın işğalı əfsuslar olsun ki, reallığa çevrilmişdir.

Ulu Öndərin ordu quruculuğu sahəsində gördüyü işlərin nəticəsində Azərbaycan Ordusu, demək olar ki, sıfırdan yaranmağa başlamışdır və illər keçdikcə ordumuz öz gücünü artırmışdır. Bunu biz işğal dövründə müxtəlif zamanlarda görmüşük, o cümlədən Aprel döyüşlərində. Aprel döyüşləri işğalçılar üçün bir mesaj, bir siqnal idi ki, işğala son qoyun, torpaqlarımızdan çıxın, rədd olun. Bizim Aprel döyüşlərindəki qələbəmizdə xüsusi təyinatlıların çox böyük xidmətləri olmuşdur. Ancaq əfsuslar ki, Aprel hadisələri işğalçılar üçün dərs olmadı. Onlar işğalı əbədləşdirmək üçün öz səylərini davam etdirdilər və işğalı əbədi etmək üçün Azərbaycana, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə hədə-qorxu gəlməyə davam etdilər. Biz yeni müharibə ilə hədələyən düşmən İkinci Qarabağ müharibəsində öz dərsini aldı. "Qarabağ Ermənistandır və nöqtə" deyən düşmən bu gün "Qarabağ Azərbaycandır" deyir. Nəyin hesabına? Danışqlar hesabına yox! Güc hesabına, qüdrət hesabına, Azərbaycan Ordusunun Zəfəri hesabına! Biz güclü ordu yaratmışıq. Bundan sonra da bu istiqamətdə işlər aparılacaq. Mən Prezident kimi öz səlahiyyətlərimi icra etməyə başlayan zaman demişdim ki, mənəm üçün Prezident və Ali Baş Komandan kimi birinci vəzifə ordu quruculuğudur. Çünki torpaqlarımız işğal altındadır, danışıqlara ümidlərimiz tükenib və güc yolu ilə biz bu məsələni həll etməliyik. Bunu illər boyu boyan edirdim, çalışırdım Ermənistan rəhbərliyi, nəhayət anlasın ki, Azərbaycan xalqı və Azərbaycan rəhbərliyi, Azərbaycan Ordusu bu işğalla heç vaxt barışmayacaq. Bunu rəsmən boyan edirdim ki, nəyin bahasına olursa-olsun, torpaqlarımızı düşmənin elindən alaçağıq, ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik. Belə də oldu.

Vətən müharibəsi bizim şanlı tariximizdir. Azərbaycan xalqı öz ordusuna dayağ oldu, arxa oldu, bütün Azərbaycan vətəndaşları birləşdi, bütün dünya azərbaycanlıları birləşdi. Bir yumruq kimi birləşdik və düşməni elə sarsıdıcı zərbələr en-

dirdik ki, bu günə qədər də özünə gələ bilmir. Ermənistan ordusu 44 gün ərzində tamamilə məhv edilmişdir. Ermənistan ordusunun qalıqları bu gün Bakının mərkəzində, Hərbi Qənimətlər Parkında nümayiş etdirilir. Vaxtilə Ermənistan rəhbərliyi bizi yeni müharibə ilə hədələyirdi. Deyirdilər ki, əgər Azərbaycan hərbi yolla bu məsələni həll etmək istəyə, erməni tankları Bakının küçələrində olacaq. Bəli, erməni tankları Bakının küçələrində oldu, biz onları məhv edilmiş vəziyyətdə gətirdik. İndi o tanklar, digər toplar və texnika Hərbi Qənimətlər Parkında nümayiş etdirilir.

Biz cəmi 44 gün ərzində 300-dən çox şəhər və kəndi

Azərbaycan torpağında sizin qarşınızda duruş götürə bilməzdi. Şuşanın azad olunması müharibənin ən parlaq səhifəsidir. Bu gün dünyanın aparıcı hərbi mütəxəllifləri Şuşa əməliyyatı, Hadrut əməliyyatı, digər əməliyyatları öyrənir.

İkinci Qarabağ müharibəsindən ilərim keçib. Hərbi ekspertlər, bu məsələ ilə, münaqişələrlə məşğul olan insanlar bu günə qədər Azərbaycan Zəfəri haqqında danışılar və mənə bu məsələ ilə bağlı, müharibə ilə, Zəfərimizlə bağlı çoxsaylı suallar verilir. Nə, hansı amillər bu Qələbəni şərtləndirdi? Onların arasında birinci Vətən sevgisidir. Yəni, sizi ölümə aparan, "öldü var,

düşmənin əlindən aldıq, döyüş meydanında bu Zəfəri qazandıq, danışqlar yolu ilə yox, kimsəni güzəştə ilə yox, qan tökülərək, şəhidlər verərək. Biz irəliləyə nə aparırıq? Vətən sevgisi, Vətən sevgi, düşməni nifrət! Bax, biz gənc nəslə bu əhvali-ruhiyyəyə yetişmişik, bu əhvali-ruhiyyəyə bizim ordumuz yetişib və ordumuzun ən döyüşkən birləşməsi olan xüsusi təyinatlılar bu amalla, bu ideya ilə irəliləyə gəldi, öz sinəsini qabağa verdi.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tarixi Zəfəri bizim tariximizdə əbədi qalacaq. Biz müzəffər xalq kimi, qalib dövlət kimi bundan sonra əbədi yaşayacağıq. Bu sevinci bizə bəxş edən bizim övladlarımız, əsgər və zabitlərimizdir. Bütün Silahlı Qüvvələr bu Qələbənin əldə olunmasında öz dəyərli töhfəsini vermişdir və cəmi 44 gün ərzində tarixi Zəfər əldə olundu, düşmən bizim qabağımızda diz çökdü və məcbur oldu öz əli ilə kapitulyasiya aktına imza atdı. Bu, tariximizin və mənim həyatımda bəlkə də ən yaddaqalan, ən se-

vincli, ən qürurlu anlardan biridir, bəlkə də birincisidir. Ermənistanın kapitulyasiya aktına imza atmaq mənim həyatımda ən qürurlu hadisədir.

Xüsusi təyinatlıların Vətən müharibəsindəki Qələbəmizdə çox böyük payı var. Mən Ali Baş Komandan kimi bunu bilirəm, bu barədə Azərbaycan ictimaiyyətinə də öz sözlərimi demişəm. Bütün Azərbaycan xalqı bunu bilir və düşmən də bunu bilir. Müharibənin ilk günlərindən kəndlərimizin azad olunması düşməni sarsıtdı. Onlar inanmırdılar ki, Azərbaycan Ordusu beş-altı müdafiə xəttini öz sinəsi ilə yaraçaq, qan tökülərək, şəhidlər verərək tarixi Zəfər əldə edə bilər. Onların hələ də ümidləri var idi ki, kimsə bizi dayandıracaq, kimsə bizə təzyiqlərdən sonra yolumuz Şuşaya açıldı. Yolumuz deyində, o yol yox idi. Uğurlu Hadrut əməliyyatından sonra, - hansı ki, Ermənistanda fərarilərin sayını kəskin artırmışdır, - onlar inanmırdılar ki, biz o istiqamətdə gedəcəyik. Onlar bizi başqa yerlərdən gözlə-

yana bilər, belə də oldu. Sözü-müzə yenə də sadəlik göstərmişik. İlk günlərdən ordumuz irəliləyirdi, bir dəfə də olsun geriye addım atmamışdır. Ermənistan ordusunda özlərinin etirafına görə, on mindən çox fərarli olmuşdur. Azərbaycan Ordusunda bir nəfər də fərarli olmamışdır. Budur Azərbaycan xalqının mənəvi keyfiyyətləri, budur milli ruhumuz, Vətən sevgisi. Biz irəliləyə aparan Vətən sevgisi idi, ancaq, eyni zamanda, hazırlıq, peşəkərlilik idi.

Bizim bütün əsas həlledici əməliyyatlarımızda xüsusi təyinatlılar ön sırada idilər. Digər hərbi birləşmələr ilə birlikdə şəhər və kəndlərimizi azad edən xüsusi təyinatlıların rolunu mən xüsusilə vurğulamaq istəyirəm. Uğurlu əməliyyatlardan sonra yolumuz Şuşaya açıldı. Yolumuz deyində, o yol yox idi. Uğurlu Hadrut əməliyyatından sonra, - hansı ki, Ermənistanda fərarilərin sayını kəskin artırmışdır, - onlar inanmırdılar ki, biz o istiqamətdə gedəcəyik. Onlar bizi başqa yerlərdən gözlə-

yirdilər. Amma bizim aslanlarımız, igidlərimiz olmayan yerlərdə yu adılar, öz əlləri ilə, öz ayaqları ilə, öz sinələri ilə. Dərslərdən, məşəllərdən, cığırılardan keçərək istiqamət Şuşaya idi. Mən müharibə zamanı demişdim, Şuşasız bizim işimiz yarılmış qalacaq. Müharibənin ilk günlərindən son gününə qədər hədəfimiz Şuşanın, bizim Qarabağın tacı olan əziz şəhərimizin erməni tapdağından azad olunması idi və buna nail olduq, buna siz nail oldunuz, xüsusi təyinatlılar nail oldu. Neçə gün yorulmadan, olanda yüngül silahlarla o dərslərdən, məşəllərdən keçərək Şuşaya yaxınlaşdı bizim igidlərimiz. Yol boyunca bir çox kəndi azad etdik, qan tökdük, şəhidlər verdi, amma dayanmadı, irəliləyirdi. Bu gün Şuşaya gələn hər bir insan, sadəcə olaraq, məəttəl qalır - bu alınmaz qalanı Azərbaycan övladları necə aldılar. Hər dəfə Şuşaya Zəfər yolu ilə gedəndə hər bir insan bu haqda fikirləşir. Son vaxtlar artıq Zəfər yolu ilə Şuşaya gedən in-

sanların sayı həddindən artıq çoxdur, həm Azərbaycan vətəndaşları, həm xarici vətəndaşlar. Ondan sonra mənimlə təmaslar əsnasında qeyd edilirdi ki, siz Azərbaycanda belə qısa müddətdə bu yolu necə çəkmişiniz? Mən isə deyirdim, əsas məsələ bu deyil, siz fikirləşin bizim əsgər və zabitlərimiz o məşəllərdən necə keçiblər, o yolu onlar açılar və bu yolu mənim tərəfimdən Zəfər adı verilməklə biz bu şanlı Zəfərimizi bir daha tariximizdə həkk etdik.

Zəfər yolu ilə Şuşaya yaxınlaşarkən o sıldırım qayaları görəndə hər dəfə mənim gözlərimin önünə siz gəlmisiniz. Bu alınmaz qala necə alındı - yüngül silahlarla, döyüşçülərdə, əlbəyaxa şöyüşlərdə. Qarıda, yuxarıda, dağın başında təcrid dırnağa qədər silahla, toplu, tankla silahlanmış ermənilər sizin qarşınızda aciz idilər. Həm gücünüz, həm iradəiniz, peşəkərliliyiniz və Vətən sevgisi. Siz öz Vətəninizi uğurla doğma torpaqda vuruşdunuz. İşğalçı düşmən isə

döndü yoxdur" deməyə vadar edən Vətən sevgisi idi və biz bunu nümayiş etdirdik. Bütün dünyaya nümayiş etdirdik ki, biz böyük xalq və müharibəni biz ləyaqətlə aparmışıq. Mənfur düşmən döyüş meydanında məğlubiyyətə uğrayarkən bizim şəhər və kəndlərimizi namərd atəşə tutmuşdur. Yüzdən çox dinc insan, onların arasında uşaqlar, qadınlar bu namərd atəş altında öz həyatlarını itirdilər. Biz isə ləyaqətlə müharibəni apardıq və müharibə zamanı mən deyirdim ki, biz qisasımızı döyüş meydanında alacağıq. Biz mülki vətəndaşlarla heç vaxt vuruşmamışıq və vuruşmayacağıq. Azərbaycan xalqının ulvi keyfiyyətləri bizə imkan verməz və belə də oldu. Bütün dünya bunu etiraf edir ki, azərbaycanlılar ləyaqətlə vuruşdular, kişi kimi vuruşdular, düşməni qovdular, diz çökdürdülər və öz sözlərinə əməl etdilər.

Bu gün isə bölgəmizdə vəziyyət tam fərqlidir. Biz qalib xalq kimi, müzəffər ölkə kimi öz gücümüzü artırırıq. Xüsusi

təyinatlıların gələcək fəaliyyəti ilə bağlı bütün göstərişlər verilməmişdir. Bu hərbi hissədə mən müharibədən bir il qabaq olmuşdum, xüsusi təyinatlılarla görüşmüşdüm. Bu gün də, bu bayram günündə sizinlə birlikdə olmaq mənim üçün böyük şərəfdir. Mən sizinlə fəxr edirəm. Bütün Azərbaycan xalqı sizinlə fəxr edir. Ermənistan, Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycan xüsusi təyinatlılarının adı gələndə titrəməyə başlayırlar. Onların canlarında olan bu xof bu günə qədər çıxmayıb və çıxmıyacaq. Biz müharibə istəmirik. Biz istədiyimizə nail olduq. Tarixi ədalət diqqət mərkəzində saxlanmalıyıq, buna laqeyd olmamalıyıq. Məhz buna görə İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra ordu quruculuğuna əlavə vəsait ayrıldı və necə ki, 2004-cü ildən bu günə qədər bu il və gələcək il hərbi xərclər bir nömrəli xərclər olacaq, o cümlədən xüsusi təyinatlıların sayının artırılması artıq realdır. İndi sayla bağlı mən bir şey demək istəmirəm. Ancaq onu deyə bilərəm ki, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin sayı 2 dəfə artırıldı, indi seçim daha sərtirdi, vətəndaşlar daha böyükdür, müraziyə kifayət qədər çoxdur. Mənəvi-psixoloji keyfiyyətlər, fiziki hazırlıq, peşəkərlilik və ən önəmli Vətən sevgisi bu seçimin əsas şərtləridir.

Digər silahlı birləşmələrimizdə islahatlar aparılır. Xüsusi əməliyyatları aparmaq iqtidarında olan yeni hərbi birləşmələr yaradılır və Azərbaycan Ordusu daha da güclənir. Bu gün bizim ordumuz müharibə dövründəki ordumuzdan daha da güclüdür, daha da qüvvətlidir.

Mən bir daha sizi Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin yaranmasının 23-cü ildönümünü münasibətlə ürək-dən təbrik etmə istəyirəm. Sizə yeni uğurlar, yeni qələbələr arzulamaq istəyirəm. Çıxışımı İkinci Qarabağ müharibəsindəki sözlərlə yekunlaşdırmaq istəyirəm: "Qarabağ Azərbaycandır!"

Aparıcı: Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin mənsubu Müzəffər Ali Baş Komandanımızın qarşısında bundan sonra da Vətənin çağırışına hər an hazır olduğumuzu bir daha bəyan etmək üçün dəvət olunur.

Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin mənsubu: Cənab Müzəffər Ali Baş Komandan, mən Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin görünməyən fədailəri olaraq, "bordo bəretililər" və "mavi bəretililər" adından söz verərəm ki, Azərbaycan dövlətinin və xalqının maraqları naminə düşmənlərimizi hər zaman, hər yerdə məhv etməyə daim hazır olacağıq. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr üçün dövlətimizin və xalqımızın qurur müqəddəsidir. Vətən uğrunda qanımızdan və canımızdan keçməyə həmişə hazırız.

Sonra Müzəffər Ali Baş Komandan Azərbaycan xüsusi təyinatlılarının xatirə bəretili təqdim olundu.

Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin yaranmasının 23-cü ildönümünə həsr olunmuş tənətoyi mərasim hərbi orkestrin ifa etdiyi Qələbə marşı ilə başa çatdı.

İlham Əliyevin sülh missiyası

Milli dövlət quruculuğu və idarəçiliyinin şərfli mərhələsini, tarixinin ən qüdrətli dövrünü yaşayan Azərbaycan həm də Cənubi Qafqazın ən fəal siyasi-iqtisadi aktoru kimi nüfuzunu gündən-günə yüksəldir. Bunu şərtləndirən yeganə amil isə təbii ki, İlham Əliyevin son 19 il ərzində yürütdüyü tam müstəqil siyasətdir.

Hansısa böyük dövlətin və ya beynəlxalq təşkilatın diktəsi ilə deyil, məhz lideri olduğu ölkənin milli maraqlarından irəli gələn siyasətin müəllifi olan İlham Əliyevin həyata keçirdiyi diplomatiya Azərbaycanı beynəlxalq birliyin etibarlı və nümunəvi dövlətinə çevirib. Həmin siyasətin təntənəsi Azərbaycanın siyasi sabitliyində, iqtisadi gücündə, sosial rifahında, uğurlu xarici siyasətində, xüsusilə də 44 günlük Vətən müharibəsində tarix yazan qüdrətli ordusunda təsdiqini tapır.

İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə yaradılan beynəlxalq forum

Hər zaman verdiyi vədlərə, səsləndirdiyi fikirlərə sadıqlığı ilə seçilən Azərbaycan Prezidenti İkinci Qarabağ müharibəsindəki zəfərdən sonra regionda yaranmış reallıqlar fonunda yeni missiyasını reallaşdırır - Cənubi Qafqazda sülhün, sabitliyin təmini, müasir əməkdaşlıq platformalarının yaranması. Bütün bunlar İlham Əliyevin son dövrlərdə keçirdiyi bütün görüşlərdə, tədbirlərdə, konfranslarda səsləndirdiyi fikirlərdə də təsdiqini tapır.

Beynəlxalq birlik, müxtəlif dövlətlər və təşkilatlar tərəfindən səslənən fikirlər də əsaslanaraq deyərək bilirik ki, Azərbaycan Prezidentinin bu addımı təqdir edilir. İlham Əliyevin sözlərdəki kimi, regionda dəyişən reallıqları hətta vəsiyyətlər də etiraf edir. Həm Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində vəsiyyətlilik missiyası yerinə yetirmiş ölkələr, həm də Avropa İttifaqı, ATƏT kimi mötəbər təşkilatların İlham Əliyevin bu istiqamətdə həyata keçirdiyi siyasətə dəstək nümayiş etdirmələri bunu təsdiqləyən reallıqdır.

Aprelin 29-da Şuşada, növbəti gün isə ADA Universitetində 23 ölkədən gəlmiş dünyanın 40-dan çox nüfuzlu beynəlxalq mərkəzlərinin nümayəndələrinin iştirakı ilə keçir

rilən "Cənubi Qafqaz: inkişaf və əməkdaşlıq" beynəlxalq forumunda da müzakirə edilən məsələlər, İlham Əliyevin müharibədən öncə və sonra yaşanan hadisələrə çox geniş, ətraflı şəkildə aydınlıq gətirməsi, eləcə də qarşıdakı hədəflər, məqsədlər barədə yekdilliklə bəhs etmişdi. Bu prosesin tərkib hissəsi idi.

Öncə onu deyək ki, bu beynəlxalq forum ödənilən məhz İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə reallaşmış və elə ilk toplantı da ADA Universitetində baş tutub. Budəfəki forumun ilk iclası isə Cənubi Qafqazın diplomatiya mərkəzinə çevrilən Şuşada reallaşdı. Məhz bu səbəbdən də ümumilikdə forum "Beynəlxalq Şuşa Forumu" kimi yeni ad altında təşkil edilmişdi.

Şuşa forumunun əsas məqsədi postmünaqişə dövründə Cənubi Qafqaz ölkələri arasında əlaqələrin inkişafı, kommunikaşiyaların açılması imkanlarının nəzərdən keçirilməsi, bölgənin tərəqqisinin, təhlükəsizliyinin və rifahının təmini kimi Azərbaycanın Ermənistanla münasibətlərinin normalaşdırılması üçün formalaşdırıldığı sülh gündəliyinin müzakirəsi idi. Həmçinin diplomatlar regional əməkdaşlıq və bölgədə ölkələrarası əlaqələri müzakirə edib, bununla bağlı mövcud və gələcək imkanlardan danışdılar.

Ermənistanla təklif olunan prinsiplər sülh sazişi üçün təməl olmalıdır

Ümumiyyətlə, dünyanın nüfuzlu beynəlxalq mərkəzlərinin nümayəndələrinin Azərbaycana toplaşması heç də təsadüfi deyil. Bu, ilk növbədə təsdiq edir ki, ölkəmiz Cənubi Qafqazda əsas söz sahibi kimi hər zaman öndədir.

İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə yaradılan bu forum xarici ekspertlərə postmünaqişə dövründə Cənubi Qafqaz ölkələri arasında əlaqələrin inkişafı, yeni imkanların nəzərdən keçirilməsi və məhz Azərbaycanın Qalib Komandanının formalaşdırıldığı sülh gündəliyinin müzakirəsi baxımından real zəmin yaradır.

Prezidentin bu forumda iştirakı və verilən bütün sualları ətraflı cavablandırması bir daha onu göstərdi ki, Azərbaycan Cənubi Qafqaz dövləti

olaraq sülhü, əmin-amanlığı, inkişafı dəstəkləyir və nəinki öz qonşuları ilə, Cənubi Qafqazda əməkdaşlıq etmək istəyən digər dövlətlərlə dostluq münasibətlərini və əlaqələrini qurmağa hazırdır.

İlham Əliyev forumda bir daha yeni reallıqlara aydınlıq gətirərək həqiqətləri və Azərbaycanın ümumi istəyini bəyan etdi və Ermənistanla da mühüm mesajlar ünvanladı. Prezident dedi ki, Azərbaycanın Qafqazda yeni sülh və əməkdaşlıq erasını fəal şəkildə təşviq edir. Bu yaxınlarda isə Ermənistanın müsbət cavab alınıb. Belə ki, rəsmi İrəvan İlham Əliyevin sülh danışıqları üçün irəli sürdüyü 5 təməl prinsipi qəbul edib və bu şərtlə Ermənistanla sülh müqaviləsinin əsasını təşkil etməlidir.

Həmçinin Azərbaycanın təklifinə uyğun olaraq, Ermənistan sərhədlərinin delimitasiya prosesinə başlamaq üçün Azərbaycanla birgə işçi qrupunun yaradılmasına razılıq verib. İlham Əliyev bəyan etdi ki, əgər sülh müqaviləsi imzalanarsa və həmin təməl prinsiplər həyata keçərsə, onda Qafqazda sülh uzunmüddətli və dayanıqlı olacaqdır. "Hesab edirəm ki, nümayiş etdirdiyimiz və elan etdiyimiz addımlar Qafqazda sülhə töhfə vermək üçün iradəmizin bariz nümunəsidir. Biz Qarabağı yenidən qururuq, iqtisadiyyatımızı gücləndirmək üçün resurslarımızı səfərbər edirik, çünki onsuz gözəçarpan vəsaitləri ayırmaq asan olmaz".

Cənubi Qafqazda sülh gündəliyini Azərbaycanın təşviq etdiyini vurğulayan İlham Əliyev bildirdi ki, bütün istiqamətlərdə təşəbbüs qalib olmanın əlamətidir.

Forumda səslənən suallardan bir daha aydın olurdu ki, bölgənin gələcəyi ilə bağlı beynəlxalq ekspertləri də maraqlandıran məsələlərə Azərbaycan Prezidentinin münasibəti böyük maraq kəsb edir.

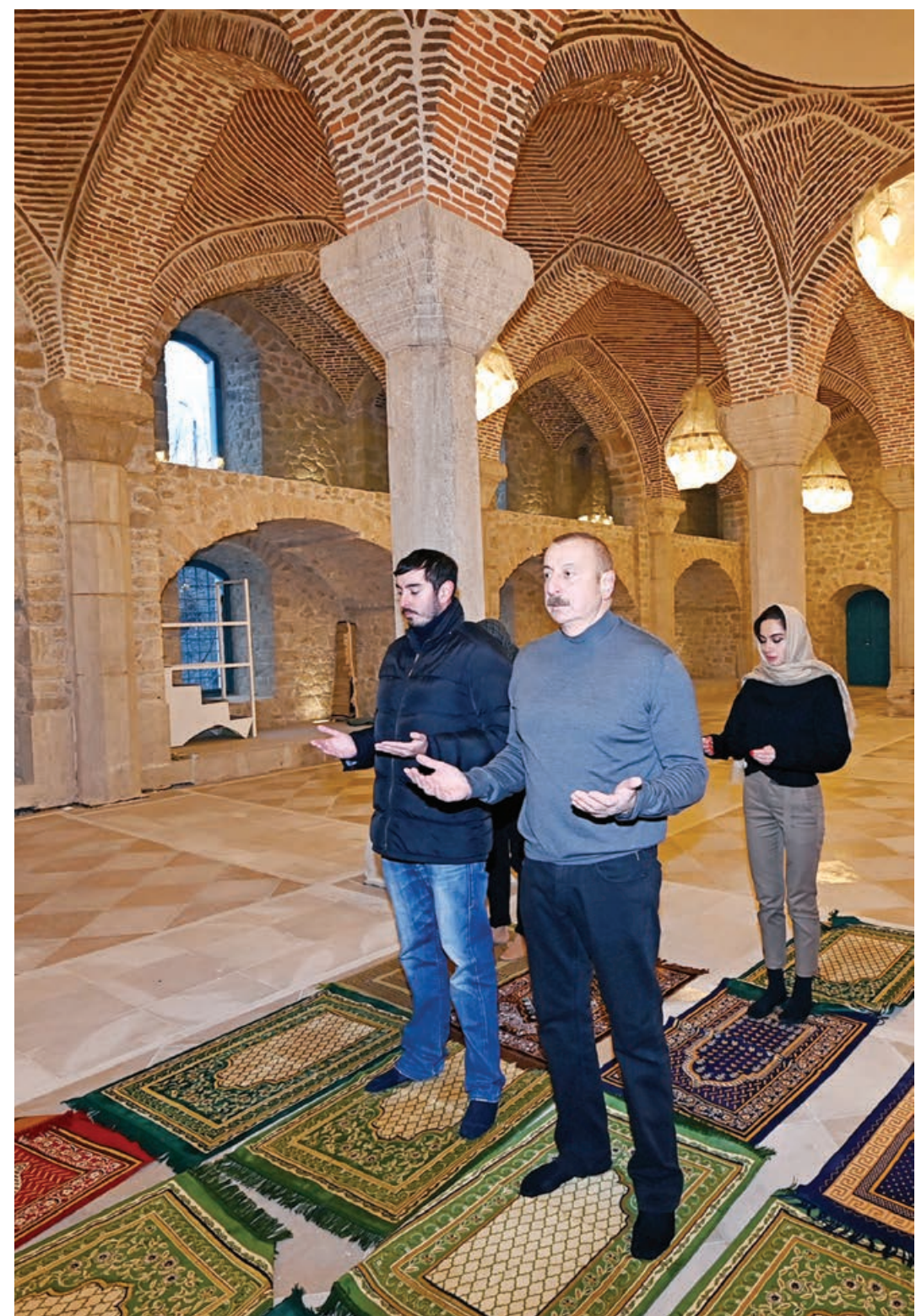
İlham Əliyevin verilən bütün suallara konseptual yanaşması bir daha təsdiq etdi ki, bu gün bölgənin rifahı, dayanıqlı sülh və sabitliyin təmin olunması Azərbaycan Prezidentinin siyasətinin bir nömrəli prioritetidir.

Ancaq bütün fikirlərində İlham Əliyev bir daha Qalib Komandan kimi qeyd edir ki, sülh sazişi yalnız Azərbaycanın istəyinə uyğun reallaşmalı, məğlub ölkə qaliblə hesablaşmalıdır. İlham Əliyevin dediyi kimi, Azərbaycanın Ermənistanla təklif etdiyi prinsiplər sülh sazişi üçün təməl olmalıdır.

Bütün bunlar, "Beynəlxalq Şuşa Forumu", 23 ölkədən 40-dan çox nüfuzlu beynəlxalq mərkəzlərinin nümayəndələrinin Azərbaycana səfəri, onların Qarabağda erməni vandalizminə şahidlik etmələri, dünya birliyinin bu format vasitəsilə məlumatlandırılması əlbəttə ki, İlham Əliyevin dünyəvi səviyyəli, nüfuzlu siyasətçi olmasının bariz təəcəssümüdür. Bu toplantılarda, forumlarda Azərbaycan Prezidentinin əsl liderlik keyfiyyətləri nümayiş etdirməsi, dünyada gedən proseslər barədə yüksək məlumatlılıq səviyyəsi, sərrast cavabları bir daha İlham Əliyevin qətiyyətli, prinsipial və humanist lider olduğunu təsdiqləyir.

Bu gün İlham Əliyev Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu çoxvektorlu, müstəqil və milli maraqlara əsaslanan xarici siyasət kursunu sürətlə dəyişən dünyanın geosiyasi reallıqlarına adekvat olaraq çevik, innovativ və hücum taktikasına əsaslanmaqla davam etdirir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Bizi qələbəyə aparan dualar...

Aylar da insanlıq kimidir. Öz ömürləri, taleləri olur. Ramazan ayı bəxti mübarək yazılan, xoşbəxt aydır. İnsanların ruhuna, qəlbə işıq saçan, mənəvi dünyamızı təmizləyən, ruhumuzu paklaşdıran aydır. Ramazan Allahın qüdrətindən pay verib, insanların yoluna nur çilədiyi, Tanrının dörd müqəddəs sömvi kitabını, "Zəbur"u, "İncil"i, "Tövrat"ı və "Quran"ı göndərdiyi aydır. Ramazan xoş niyyət, xoş arzu, xoş dilək ayıdır. Xeyrin şərlə, nəfsin imanla mübarizə aparıb paklaşdığı, imanla iradənin vəhdəti, saflığın kamilliyi, insan ruhunun Tanrıya tapındığı aydır. Ramazan imanının sınağı çəkildiyi, duaların qəbul olduğu aydır.

İllər idi ki, dilimizdən Qarabağ nidəsi əskik olmurdu. Dualarımız Qarabağla başlayıb, Qarabağla bitirdi. Məminlərimiz, inancılı insanlarımız haqq işi uğrunda mübarizədə Allahdan imdad dilər, illərin Qarabağ həsrətinə son qoyulması üçün Tanrıya dualar edirdilər. Həm də bu duaları təkə azərbaycanlılar etməzdi. Azərbaycanı yaşayan bütün xalqların nümayəndələri - yəhudilər, ruslar, udlər, bir sözlə, canını vətənimiz Azərbaycan üçün fəda etməyə hazır olan, dinindən, dilindən asılı olmayaraq hər bir namuslu Azərbaycan vətəndaşı öz etiqadı ilə Tanrıya tapınırdı.

İşimiz haqq, niyyətimiz hasil olduğu üçün Allah dualarımızı qəbul etdi. Artıq iki ildir ki, niyyətimizə nisgil, üroyimizdə həsrət yoxdur. Artıq fərəhlə deyə bilirik ki, bir zamanlar erməni vandallarının dağıtdığı vıran qoyduqları, xarabazarlığa çevirdikləri yurd yerlərimizdə həyat bərpa olunur. İllərdir insanlığın, təmiz ruhun, müqəddəs niyyətlərin aqlığını çəkmək ibadət-gahlarımıza, müqəddəs məkanlarımıza, tarixi abidələrimizə can verilib, yenidən həyata qayıtlır.

Xilaskar Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev "Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda həyatını qurban vermiş qəhrəman şəhidlərimizin ölməz xatirələrini bu mübarək bayram günlərində bir daha ehtiramla yad edir, onlara Allahdan rəh-

mət, ailələrinə səbir, qazilərimizə cansağlığı diləyirəm" deməklə ovqatlarına bayram ovqatı qatdı.

İnsan gördüyü işlər, xeyirxah əməlləri, xoş niyyəti ilə insan olur. İnsan qazandıqını bölməyi bacaranı, başqalarının qəlbini sevindirənə, yalnız torpaq üstə deyil, qəlblərdə saraylar ucaldanda, özündən imkansızların üroyündə yurd salanda insan olur. Ramazan bölüşməyi bacaran, vərindən keçib kasıbı, kimsəsizi, imkansızı sevindirən bilən bayram olur. Oruc təkə mədənin açığı deyil. Nəfsinə, zözüünə-könlünə toxluq verməyi bacaran saf niyyətli insanların bayramıdır. Bu bayramın əsas məntiqi nəticəsi aqlığı həyatında yaşayıb, ac qalmağın nə olduğunu öz həyatında hiss edib, yoxsulla əl tutmaqla, malından fitrə və zəkat verməklə yekunlaşır. Bəzən insanlarımız sədəqəni mal-mülkün varlığı ilə ölçür. Hesab edirlər ki, lərdir aparılan düzgün ardıcıl siyasətin, vaxtında qəbul edilmiş qətiyyətli və dürüst qərarların, xalqımızın hakimiyyətə sarsılmaz birliyinin, Azərbaycan Ordusunun qüdrətini, dömr intizamını və bütün bunların sayəsində 44 günlük Zəfər müharibəsində düşmən üzərində çalınan qələbənin məntiqi nəticəsidir.

Hər zaman xalqımızı qələbəyə aparan, bizlərə əsl bayram sevincini yaşadıb Tanrı dərğahına üz tutan Vətən oğullarının unudulmaz xatirəsini əziz tutan Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev "Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda həyatını qurban vermiş qəhrəman şəhidlərimizin ölməz xatirələrini bu mübarək bayram günlərində bir daha ehtiramla yad edir, onlara Allahdan rəh-

Etşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Ukrayna KİV-i Prezident İlham Əliyevin ADA Universitetindəki çıxışına geniş yer ayırır

Ukrayna KİV-i Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ADA Universitetində "Cənubi Qafqaz: inkişaf və əməkdaşlıq" mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfransda çıxışı ilə bağlı məqalələr dərc edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, "Ukrinform" informasiya agentliyi, "Dialog", "Asmedia" və digər xəbər portallarında

dərc olunan məqalələrdə Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan-Ermənistan münasibətləri, Ukrayna ilə bağlı fikirlər yer alıb.

Dərc edilən məqalələrdə Prezident İlham Əliyevin sitatlarına istinadla yazılır: "Yaxın on ildə biz daha güclü olacağıq və mən ümid edirəm ki, o zaman, bəlkə 10 ildən də tez bütün anla-

şılmazlıqlar, Ermənistanla olan problemlər həll edilmiş olacaqdır. Eyni zamanda, Cənubi Qafqaz regionu tam şəkildə inteqrasiya edilmiş, bölgənin üç ölkəsinin artıq sıx əməkdaşlığı mövcud olmuş olacaqdır".

Digər məqalələrdə isə dövlətimizin başçısının çıxışına istinadla qeyd olunur ki, Ukrayna heç vaxt, heç bir halda

ərazi bütövlüyünün pozulması ilə razılaşmamalıdır.

"Bizim Rusiya ilə yaxşı münasibətlərimiz var. Eyni zamanda, Ukrayna ilə də yaxşı münasibətlərimiz var. Beynəlxalq hüququn prinsipləri siyasi seçimlərdə əsaslanaraq təfsir edilməməlidir", - deyər Prezident İlham Əliyevə istinadla qeyd olunur.

Bakı şəhəri, 30 aprel 2022-ci il

Şəhid ailələri və qazilər üçün iftar süfrəsi təşkil olunub

Milli Məclis Sədrinin müavini, parlamentin Gənclər və İdman komitəsinin sədri Adil Əliyevin təşkilatçılığı ilə şəhid ailələri və qazilər üçün iftar süfrəsi ətrafında görüş keçirilib.

Tədbirdə Milli Məclisin deputatları Sadiq Qurbanov, Sevinc Hüseynova, eləcə də ilahiyyatçı alimlər, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Parlamentin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə AZƏRTAC-a bildirilib ki, əvvəlcə Azərbaycanın Dövlət Himni səsləndirilib, şəhidlərimizin əziz xatirəsi yad edilərək müqəddəs ruhlarına dualar oxunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Milli Məclis Sədrinin müavini qarşında gələcək mübarək Ramazan bayramı münasibətilə iştirakçıları təbrik edib. A.Əliyev ölkəmizin artıq iki ildir ki, bu müqəddəs günləri ərazilərini bərpa, suverenliyini bər-

qərar etmiş qüdrətli bir dövlət olaraq qeyd etdiyini diqqətə çatdırıb. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi rəşadətli ordumuzun tarixi torpaqlarımızı düşmən işğalından azad etməsinin, üçrəngli şanlı bayrağımızın Vətən göylərində qürrə ilə dalğalanmasının hər bir azərbaycanlının sevincinə səbəb olduğunu qeyd edib.

Milli Məclis Sədrinin müavini qəhrəmanlarımızın qanları tökülmiş torpaqlarımızda aparılan genişmiqyaslı abadlıq, quruculuq işlərindən danışıb, Şuşa şəhərinin böyük mədəni və kütləvi tədbirlərlə evsahibliyi etdiyini vurğulayıb. Möhtəşəm qələbəmizin şanlı tariximizin ən böyük hadisəsi olduğunu deyən Milli Məclis

sədrinin müavini dövlətimizin şəhid ailələrinə və qazilərə diqqət və qayğısının birbaşa dövlət başçısı İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın nəzarətində olduğunu diqqətə çatdırıb.

Adil Əliyev hər bir Azərbaycan vətəndaşının öz növbəsində şəhid ailələrinə və qazilərə cəhətdən göstərməyi

borclu olduğunu qeyd edərək bir daha şəhidlərə Allahdan rəhmət, ailələrinə səbir, qazilərə şüfa arzulayıb.

Daha sonra çıxış edən ilahiyyatçılar islamda şəhidlik zirvəsindən, eləcə də Ramazan ayından, bu müqəddəs ayın fəzilətlərindən bəhs edərək müqəddəs Qurani-Kərimdən ayələr oxuyublar.

Tədbirdə şəhid ailələrinin üzvləri çıxış edərək övladlarının bu müqəddəs amal uğrunda şəhid olmasından böyük fəxarət hissi keçirdiklərini bildirdilər, tarixi torpaqlarımızın azad olunmasından, ölkəmizin öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməsindən qürrə ilə danışıblar. Onlar göstərilən yüksək diqqət və qayğıya görə şəhid ailələri və qazilər adından Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya razılıqlarını bildirdilər.

Prokurorluq əməkdaşları Ümummilli Liderin anadan olmasının 99-cu ildönümü münasibətilə ağacəkmə aksiyası keçirib

Aprelin 30-da prokurorluq əməkdaşları tərəfindən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 99-cu ildönümü münasibətilə ağacəkmə aksiyası keçirilib.

Baş Prokurorluqdan AZƏRTAC-a bildirilib ki, ekoloji mühitin və yaşıllıqların mühafizəsi ilə əlaqədar paytaxtın Binəqədi rayonunun Xocasən qəsəbəsində təşkil olunan aksiyanın əsas məqsədi ağac əkininin təşviqinə, Abşeron yarımadasının ekoloji mühitinin yaxşılaşdırılmasına, paytaxtda yaşıllıq sahələrinin salınması və onların mühafizəsinə diqqət cəlb etməkdir.

Prokurorluq əməkdaşlarının keçirdiyi ağacəkmə aksiyasına Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və İDEA İctimai Birliyi yaxından dəstək göstərib.

Tədbirdə 1000-ə yaxın şam və zeytun ağacları əkilib, eyni zamanda, həmin ərazidə ötən illərdə əkilməmiş ağaclara aqrotexniki qulluq göstərilib və təmizlik-abadlıq işləri aparılıb.

Aksiyanın gələcəkdə də davam etdirilməsi nəzərdə tutulur.

Dövlətlərarası münasibətlərdə eramızdan əvvəl mövcud olan mifologiyalara istinad halları istifadə edilən təcrübə deyil

"Ümumiyyətlə, dövlətlərarası münasibətlərdə eramızdan əvvəl mövcud olan tarix və mifologiyalara istinad halları bir qayda olaraq istifadə olunan təcrübə deyil. Qonşu Ermənistan xarici işlər nazirinin belə yanaşması rast gəldiyimiz həmin o nadir hallardandır".

buat xidməti idarəsinin rəisi Leyla Abdullayeva yerli KİV-in sualına cavabında bildirib.

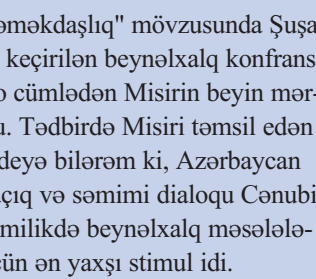
"Ciddiyyətə geri dönsək, Azərbaycan Prezidentinin qeyd etdiyi kimi, sərhədlərin delimitasiyası prosesi çərçivəsində müvafiq xəritələrdən istifadə edilməsi birgə sorhəd komissiyalarının danışıqlarının tərkib hissəsi olacaq və biz hüquqi əsas olan bütün xəritələrdən istifadə edəcəyik", - deyərək Leyla Abdullayeva qeyd edib.

yalarının danışıqlarının tərkib hissəsi olacaq və biz hüquqi əsas olan bütün xəritələrdən istifadə edəcəyik", - deyərək Leyla Abdullayeva qeyd edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Mot-

"Cənubi Qafqaz: İnkişaf və əməkdaşlıq" mövzusunda beynəlxalq konfrans beyn mərkəzləri üçün çox faydalı oldu

"Cənubi Qafqaz: İnkişaf və əməkdaşlıq" mövzusunda Şuşa şəhərində və paytaxt Bakıda keçirilən beynəlxalq konfrans dünyanın müxtəlif ölkələri, o cümlədən Misirin beyn mərkəzləri üçün çox faydalı oldu. Tədbirdə Misiri təmsil edən bir politoloq kimi əminliklə deyərək ki, Azərbaycan Prezidentinin politoloqlarla açıq və səmimi dialoqu Cənubi Qafqaz regionu üzrə və ümumilikdə beynəlxalq məsələlərə dair analitik tədqiqatlar üçün ən yaxşı stimuldür.

gionda əməkdaşlığın və sabitliyin gücləndirilməsi istiqamətində Azərbaycanın səylərini dəstəkləməlidir. Azərbaycan xarici işlər naziri ilə görüşümüz də rəsmi Bakının diplomatiyasının əsaslarını öyrənmək üçün faydalı oldu.

Nəhayət, konfrans Azərbaycan beynəlxalq beyn mərkəzləri ilə əməkdaşlığının dərinləşməsi baxımından mühüm addım idi. Azərbaycan rəhbərliyi nüfuzlu politoloqlara təklif və tövsiyələrini verdi, eyni zamanda, bu cür silsilə tədbirlərinin təşkilinin vacibliyini vurğuladı.

Bu sözləri AZƏRTAC-a Misirin "Əl Hivər" Strateji və Media Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri professor Əhməd Tahir söyləyib. Misirli politoloq əlavə edib: "Konfrans çərçivəsində biz Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında olduğu və işğaldan azad olunan ərazilərdə aparılan miniatür təmizləmə prosessini izlədik. Mən gördüm ki, 44 günlük müharibədə mütləq qalibiyyət öldə edən Azərbaycan gələcəyə inamla baxır və dayanıqlı sülhə nail olmaqla regionu sabitlik və tərəqqi məkanına çevirmək istəyir.

Çıxardığımız nəticə ondan ibarətdir ki, dünyanın müxtəlif ölkələrindən olan tədqiqatçıların iştirak etdiyi və Azərbaycan siyasi rəhbərliyinin diqqət mərkəzində olan bu cür tədbirlərin təşkilinin vacibliyini vurğuladı.

İkincisi, Cənubi Qafqazın üç ölkəsi arasında ən güclü dövlət olan Azərbaycanın regionun gələcəyinə olan baxışını müəyyən etmək mənim üçün mühüm idi. Prezident İlham Əliyevin əməkdaşlıq, inkişaf, sülh və sabitlik kontekstində təşəbbüsləri göstərir ki, Azərbaycanın qonşuları, o cümlədən Ermənistan yarınmış ərazilərin inkişafı üçün əsas planı müəyyənləşdirir. Bu prosesin gedişində meydana çıxan bəzi çətinliklərə baxmayaraq, qısa zaman ərzində orada baş verənlər təqdirləyici nailiyyətdir. Eyni zamanda, irimiqyaslı bərpa-quruculuq işləri və paralel olaraq dayanıqlı sülhə nail olmaq is-

tiqamətində fəaliyyətləri həyata keçirmək üçün diqqət vizyon və strateji dövlət planı mövcuddur.

İkincisi, Cənubi Qafqazın üç ölkəsi arasında ən güclü dövlət olan Azərbaycanın regionun gələcəyinə olan baxışını müəyyən etmək mənim üçün mühüm idi. Prezident İlham Əliyevin əməkdaşlıq, inkişaf, sülh və sabitlik kontekstində təşəbbüsləri göstərir ki, Azərbaycanın qonşuları, o cümlədən Ermənistan yarınmış ərazilərin inkişafı üçün əsas planı müəyyənləşdirir. Bu prosesin gedişində meydana çıxan bəzi çətinliklərə baxmayaraq, qısa zaman ərzində orada baş verənlər təqdirləyici nailiyyətdir. Eyni zamanda, irimiqyaslı bərpa-quruculuq işləri və paralel olaraq dayanıqlı sülhə nail olmaq is-

Şəhid jurnalist Məhərrəm İbrahimovun 40-cı doğum günü doğma kollektivi AZƏRTAC-da qeyd olundu

"O, həyatsevər və nikbin, peşəsinə qəlbən bağlı, vətənpərvər ruhlu jurnalist idi. 44 günlük Vətən müharibəsinin ilk günündən cəbhəyanı bölgədə eza olunmuşdu. Düşmən atəşi nəticəsində dağılmış evlərə, obyektlərə gedir, hadisə yerindən xəbərlər, reportajlar hazırlayıb göndərirdi. Söhbət şəhid jurnalist Məhərrəm İbrahimovdan gedir. O, daim qaynar nöqtələrə, hadisələrin mərkəzində olmağa can atırdı. Sorağı Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı və digər azad edilmiş ərazilərdən gəlirdi. Ötən il iyunun 4-də Kəlbəcərin Susuzluq kəndindən gələn acı xəbər bütün kollektivni sarstırdı: AZƏRTAC-ın əməkdaşı Məhərrəm İbrahimov və Azərbaycan televiziyasının operatoru Sırac Abişov minaya düşərək şəhid olublar".

Bu barədə şəhid jurnalist Məhərrəm İbrahimovun AZƏRTAC-da keçirilən anım mərasimində danışıb. Doğma kollektivin onun 40-cü doğum gününü ailə üzvləri - həyat yoldaşı Bahar xanım, övladları Uğur və Toğrulla birgə qeyd ediblər.

AZƏRTAC-ın İdarə Heyətinin sədri Aslan Aslanov mərasimdə çıxış edərək Məhərrəm İbrahimovun jurnalistlik fəaliyyətindən danışıb, xatirəsinin daim uca tutulduğunu vurğulayıb. Qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Vətən müharibəsində şanlı Qələbənin qazanılmasına yunruq kimi birləşən xalqımızın sağlam düşüncəli hər bir nümayəndəsi öz töhfəsini verir. AZƏRTAC-ın kollektivi də Vətən müharibəsinin ilk günlərindən qəsdətli Azərbaycan Ordusunun qəhrəmanlıq salnaməsini, döyüş meydanında öldürülmüş misilsiz uğurları barədə xəbərləri xalqımıza və dünyaya çatdırmaq üçün gecə-gündüz yorulmadan çalışıb. Agentliyin cəbhə bölgəsinə eza olunan əməkdaşları düşmən atəşi altında çoxsaylı çətinliklər aparıblar. Müharibə başa çatdıqdan

sonra azad edilmiş torpaqlarda aylaqla çalışan çəkilmiş qrupunun üzvləri erməni vandalizminin, vıran edilmiş yurd yerlərinin görüntülərini lentə alaraq arxivləşdiriblər. Onlardan biri də xidməti vəzifəsini yerinə yetirərək şəhid olmuş Məhərrəm İbrahimovdur.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə şəhid jurnalist Məhərrəm İbrahimov 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilib. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin qərarı ilə Binəqədi rayonunun Məhəmməd Əmin Rəsulzadə qəsəbəsindəki Sahilboyu küçəsinə Məhərrəm İbrahimovun adı verilib. AZƏRTAC-ın binasında Məhərrəmin xatirə guşəsi yaradılıb, işğaldan azad olunan ərazilərdə erməni vandalizmini salnamələşdirən həmkarlarımızdan bəhs edən foto-tostend quraşdırılıb.

Şəhid jurnalistin ailə üzvləri də yüksək diqqət və qayğı ilə əhatə olunublar. Agentliyin rəhbərliyi və kollektivin onların problemləri ilə daim maraqlanıb, lazımı kömək göstərirlər.

AZƏRTAC-ın İdarə Heyəti sədrinin müavini, şəhid atası Dağbəy İsmayılov Məhərrəmin Vətəninə və peşəsinə sa-

diq jurnalist olduğunu, kollektivin böyük hörmətini qazandığını, xatirəsinin hər zaman uca tutulduğunu vurğulayıb. Anım mərasimində çıxış edən iş yoldaşları, dostları ürək sözlərini dilə gətiriblər. Onunla illər bir şübhəyə çalışmış Həsərət Mahmudovanın, redaksiya müdiri Elvin Mövsümovun, Məhərrəmin uşaqlıq dostu İsa Kərimovun bölüşdüyü xatirələr mərasim iştirakçılarını duyğulandırdı.

Agentliyin cəbhə bölgəsinə eza olunan çəkilmiş qrupunun üzvləri, Məhərrəmlə birlikdə çiyin-çiyinə çalışmış fotomüxbirlər Rəşad Mehdiyev, Azər İbrahimov, Roman İsmayılov işğaldan azad olunan ərazilərdə həyata keçirdikləri vacib missiyadan danışıblar. Bildiriblər ki, kənd-kənd, küçə-küçə gəzərək erməni vandalizminin izlərini qeydə alırdılar. Bir komanda olaraq hər kəs

tapşırılmış vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlməyə çalışdı: Bəzən çox yoruldular. Lakin heç birimiz bunu dilə gətirmək istəmədik. Məhərrəm yaşca hamımızdan böyük idi, bizi ruhlandırmaq üçün tez-tez deyirdi ki, bu torpaqların azadlığı uğrunda neçə-neçə igid oğullar həyatlarını, sağlamlıqlarını qurban verdilər. Biz də öz peşə borcumuzu, üzümüzü düşünməyə yerməliyik.

Şəhid jurnalistin oğlu Uğur, AZƏRTAC-ın əməkdaşlarının övladları Selcan və Özgür Vətən, Qarabağ, qəhrəmanlıq haqqında seirilər söyləyiblər. Məhərrəm İbrahimovun həyat yoldaşı Bahar xanım yüksək diqqət və qayğıya görə agentliyin kollektivinə minnətdarlığını bildirdi.

Anım mərasimində Məhərrəmin müxbirlik fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx nümayiş olunub.

Ramazan bayramı ərəfəsində şəhid ailələri ziyarət olunub

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Hidayət Abdullayev 44 günlük Vətən müharibəsində şəhidlik zirvəsinə yüksəlmiş Rzaev Hacıra Fikrət oğlunun ailəsini Ramazan bayramı ərəfəsində ziyarət edib.

Bütün şəhid ailələri kimi, şəhid H.Rzaevinin ailəsi də dövlətin daimi qayğısı ilə əhatə olunub. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən şəhid H.Rzaevinin ailəsinə 3 otaqlı mənzil verilib, sosial ödənişlər təyin olunub.

Görüşdə igid Vətən övladlarının torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda döyüşlərdə şücaətlərindən bəhs olunaraq, onların xatirəsinin xalqımızın qəlbində əbədi yaşayacağı vurğulanıb. Şəhid ailələri ilə bağlı həyata keçirilən dəstək tədbirlərinin bundan sonra da davam edəcəyi bildirilib.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Anar Kərimov 44 günlük Vətən müharibəsində şanlı tarix yazan qəhrəmanlarımızdan olan şəhid polkovnik-leytenant Əkbərov Orxan Nadir oğlunun ailəsini Ramazan bayramı ərəfəsində ziyarət edib.

Nazirliyin İctimaiyyət-əlaqələr və kommunikasiya şöbəsinə AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, O.Əkbərov şəxsiyyətini döyüş yeri Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olub. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı, "Vətən uğrunda" medalı və "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib. İki övladı yadigar qalan şəhidimizin ailəsi Əmək və Əhalinin Sosial Müda-

fəsi Nazirliyi tərəfindən 3 otaqlı mənzillə təmin olunub. Ailəyə bərdəlik sığorta ödənişi verilib, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı üçün nəzərdə tutulmuş Prezident təqaüdü və ailə başçısını itirməyə görə pensiya ödənilir. Şəhidin həyat yoldaşı özünüməşğulluq proqramına cəlb edilib və kiçik ailə təsərrüfatı yaradılıb.

Görüşdə şəhid Orxan Əkbərovun vətənpərvərliyindən və döyüşlərdə göstərdiyi igidliklərdən bəhs olunub. Bütün şəhidlərimizin, o cümlədən şəhid O.Əkbərovun xatirəsinin xalqımızın qəlbində əbədi yaşayacağı qeyd edilib.

Şəhid ailəsinin yaşayışının bundan sonra da daim diqqətdə saxlanılacağı vurğulanıb.

"Azərbaycan və Ermənistanın uzun zamandan sonra təhlükəsizlik gələcəyindən əmin olmaq üçün dialoqu dəstəkləməliyik"

"Bir tərəfin ittihamları səsləndirməsi, digər tərəfin də ona cavab verməsi və bunun hər səsiyada təkrarlanması bizi narahat edir. Artıq danışıqlar üçün real şərait yaranıb. AŞ PA-nın gələcəyindən, eləcə də Azərbaycan və Ermənistanın uzun zamandan sonra sabit, təhlükəsizlik gələcəyindən əmin olmaq üçün dialoqu dəstəkləməliyik". Bu fikirləri AŞ PA-nın Böyük Britaniyadan olan üzvü Con Hovel AZƏRTAC-a deyib.

"Dialoqu başlatmaq çoxdan gözləyirdim. Təzliklə Azərbaycan və ermənistanlı dostlarımızla eyni masa arxasında əyləşə biləcəyimi arzulayıram", - deyərək britaniyalı parlamenti Ermənistan və Azərbaycan nümayəndə heyətlərinin üzvlərini birlikdə masa arxasında əyləşməyə çağırıb. Vurğulanıb ki, birlikdə daha səmərəli nəticələrə nail olmaq mümkündür.

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 25 sentyabr (Çərşənbə günü) tarixli IV nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Çərşənbə, 18 zilhiccə 1336.

Hələlik həftədə iki dəfə nəşr olunan siyasi, elmi və iqtisadi türk qəzetəsidir.

Məhəlli-idarə:

Gəncə, "Azərbaycan" idarəsi.

Tək nüsxəsi 1 rublədir.

Birinci sənəyi-dəvamiyyəsi.

AZƏRBAYCAN

Türk və islamliğa müfid məqalələrə

"Azərbaycan" səhifələri açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iadə edilməz.

Abunə şəraiti: Yanvarın 1-dək

Gəncədə 30 rublə, aylığı 8 rublə;

başqa yerlər üçün

40 rublə, aylığı 10 rublə.

HÖKUMƏT ƏMRLƏRİ

Dövlət Müfəttişliyindən

– Adam Bekiroviç Muxarski avqustun 1-dən Dövlət kontrolyoru [müfəttiş] yanında siparişat [xüsusi işlər] məmuru təyin olunur.

– Miralay [polkovnik] Ənvər bəy Troyanovski sentyabrın 20-dən Dövlət Müfəttişliyi İdarəsinin müvəqqəti katibi təyin olunur.

Dövlət müfəttişi əvəzindən Maliyyə naziri: Ə. b. Əmircanov.

Maarif Nəzarətindən

– Məhəmmədbağır bəy Saleh bəy oğlu Şeyxzaman-zadə sentyabrın 22-dən Maarif Nəzarətində maaşsız xüsusi siparişat məmuru təyin olunur.

– Keçmişdə Bakı Fəhlə Vəkilləri Şurasının İcraiyyə Komitəsinin olub da, indi dövlət ixtiyarına keçən, Bakıda Parapet yanındakı mətbəəxanani idarə etmək üçün Oruc Orucov sentyabrın 22-dən Maarif Nəzarəti tərəfindən vəkil təyin olunur.

Maarif naziri: N. Yusifbəyov

Ədliyyə Nəzarətindən

– Azad edilirlər:

Gəncə nahiyə məhkəməsi prokurorunun köməkçisi Vasili Aleksandroviç Nekleyevič – vəzifəsindən və ümumiyyətlə xidmətdən, 5 avqust 1918-ci ildən;

Gəncə nahiyə məhkəməsi prokurorunun köməkçisi İlya İvanoviç Varşavski – vəzifəsindən və ümumiyyətlə xidmətdən, 10 iyul 1918-ci ildən;

Gəncə nahiyə məhkəməsi prokurorunun köməkçisi Dmitri Mixayloviç Çxatarəşvili – vəzifəsindən və ümumiyyətlə xidmətdən, 27 avqust 1918-ci ildən, hər üçü Hökumətin 24 iyul 1918-ci il tarixli qərarı əsasında;

Şamaxı sülh məhkəməsi hakiminin köməkçisi Vladimir Vasilyevič Davidovski – vəzifəsindən və ümumiyyətlə xidmətdən, 1 iyul 1918-ci ildən, Hökumətin 24 iyun 1918-ci il tarixli qərarı əsasında;

Zəngəzur şöbəsi sülh hakiminin köməkçisi, Zəngəzur istintaq sahəsinin müdiri Aleksey Aleksandroviç Oçkurov – vəzifəsindən və ümumiyyətlə xidmətdən, öz xahişi əsasında.

– Təyin edilirlər:

Nuxu sülh şöbəsinin katibi Mustafa bəy Fərzəlibəyov – Şamaxı sülh şöbəsi hakiminin köməkçisi, Şamaxı sülh sahəsinin müdiri;

Nuxu sülh şöbəsinin hakimi Möhüddin bəy Şahmalıyev – Gəncə nahiyə məhkəməsində xüsusilə mühüm işlər üzrə məhkəmə müstəntiqi;

Nuxu sülh şöbəsinin sülh vasitəçisi Şirəli bəy Əmircanov – Nuxu sülh şöbəsinin hakimi.

Ədliyyə naziri əvəzi: [Teymur bəy] Makinski.

BAKININ ALINMASI HAQQINDA

Bakiya sərnişin nəqliyyatı hələlik işləmir. Sərnişin qatarları sadəcə Kürdəmirə qədər gedir. Türk-Azərbaycan ordusu üçün hər gün 10-15 vaqon ərzaq göndərilir. 22 sentyabrda etibarən xüsusi yüklərin, əsasən çörək və kartofun daşınmasına da başlanmışdır. Hər gün 2-3 vaqon yüklənməkdədir.

Gürcüstandakı Avstriya-Macaristan nümayəndə heyətinin rəhbəri Baron fon Frankelşteyn Azərbaycanın Gürcüstan Hökuməti yanındakı diplomatik nümayəndəsi M.Y.Cəfərovu ziyarət etmiş və Bakının Türk-Azərbaycan əsgərləri tərəfindən alınması münasibəti ilə onu şəxsən təbrik etmişdir.

M.Y.Cəfərov yenə eyni münasibətlə, Gürcüstan Cümhuriyyətinin Baş Naziri N. N. Jordaniyanın, Xarici İşlər naziri N.V.Ramişvilinin, Nəqliyyat naziri cənab Lordkipanidzenin və eləcə də Birləşmiş Dağlılar İttifaqının sədri T. Çermoyevin təbriklərini qəbul etmişdir.

Osmanlı Şərq Orduları Komandanı Xəlil paşa 19 sentyabrda xüsusi qatarla Tiflisə gəlmişdir. Xəlil paşa, onu müşayiət edənlərlə birgə, 20 sentyabrda Aleksandropola yola düşmüşdür.

Azərbaycanın diplomatik nümayəndəsi M.Y.Cəfərov, "Kavkazskoye slovo" qəzetinin müxbiri ilə söhbətində bunları demişdir:

"Bakıya teleqraf əlaqəsi hələ açılmadığından, Hökumətdən heç bir rəsmi xəbər alınmamışdır. Fəqət çox eti barlı xüsusi mənbələrdən, bəzi taffərüatlar haqqında məlumat alınmışdır. Bakiya hücum 14 sentyabrda, səhər

saat 3-də başlamışdır. Evlərə, eləcə də mədənlərə ziyan dəyməmişdir. Rotşildin 4 sisterni yanmış, ancaq yanğının qarşısı sürətlə alınmışdır. Heç bir qırğın olmamışdır. Fürsətdən istifadə etməyə çalışan 50 müsəlman, Ali komanda heyətinin əmri ilə asılmış yaxud güllələnmişdir. Şəhər ələ keçirilməzdən əvvəl, ermənilər 80 gəmiylə dənizə qaçmış, fəqət ərzaq yoxluğu səbəbindən, qısa müddət sonra geri qayıtmaq məcburiyyətində qalmışlar. "Qars" və "Ərdəhan" hərbi gəmiləri də dənizə çıxmış, fəqət qısa müddət sonra vasitəçi göndərərək, onlara ərzaq verilməsini xahiş etmişlər. Bu xahişə, əsir rusları müvafiq sayda əsir türk lərlə dəyişdirmək şərtiylə razılıq verilmişdir. Gəmilərə ərzaq verildikdən sonra, onlar namalum istiqamətdə uzaqlaşmışlar. İngilis əsgərləri də gəmilərə minərək Ənzəliyə yola düşmüşlər. Ümumiyyətlə, haqiqi ingilislər 1200 nəfərdən çox deyilmiş, qalan kontingent sindhildəndən ibarətmış.

Nuri paşa Bakıdadır.

Bakının şimalındakı sahillər türklərin əlində deyil."

BAKIDA VƏZİYYƏT

Bakıdan təzəcə gələn məlumatlı şəxs, şəhərin Türk-Azərbaycan əsgərləri tərəfindən alınmazdan əvvəlki və alınıqdan sonrakı vəziyyəti haqqında bunları demişdir:

Hücum o qədər ani və sürətli bir şəkildə başladı ki, şəhərin müdafiəçiləri 15 sentyabrax keçən gecə panikaya qapılırlar, ancaq özlərini xilas etmək bərdə düşüncüdürlər. İngilislər, uduzduqlarını görmüş olacaqlar ki, hamıdan əvvəl gəmilərə minərək qaçdılar. Onların ardınca, bütün bu həngəmənin əsas baskıkarları qaçdılar. Müsəlman əsgərlərinin kiçik bir dəstəsi gecə fədakarcasına döyüşərək şəhərə girdi. Əsas qüvvələr isə, dinc əhalinin küçə döyüşlərindən xətər görməsinə yol vermək üçün, Ali komandanlığın tapşırığı ilə gecə döyüşə girmədi. Buna baxmayaraq, şəhərin müdafiəçilərinin qapıldıqları panika o qədər güclü idi ki, hətta bu kiçik dəstə qarşısında belə, dəniz istiqamətində çəkilməyə başladılar. Digər tərəfdən bu qorxaqlar, şəhərin dinc müsəlman əhalisinə ziyan vurmağı da yaddan çıxarmır, əllərinə düşəni güllələyir və bəzi müsəlman evlərini yandırırdılar. Daşnaqsaqan quldurları üçün xarakteristik olan bu vəhşiliklər (Ərzincan, Ərzurum və Qarsı yada salaq), müəyyən çaxnaşmalara səbəb oldu, ancaq bu çaxnaşmaların qarşısı dərhal alındı, 100 nəfərə qədər qarətçi isə Türk Komandanlığı tərəfindən güllələndi yaxud asıldı. Nizam-intizam yaradıldı və sakitlik dərhal bərpa edildi. Təcavüzkarlara və qarətçilərə qarşı amansız olan Nazim bəyin səhər komendantı təyin edilməsinin də bunda böyük rolu var idi. Qarət edilən mallar geri alınaraq sahiblərinə qaytarıldı.

Kritik həddə çatan ərzaq problemi xeyli yüngülləşmişdir. Çörəyin qiyməti 20-22 rubldan 5 rubla qədər düşmüşdür. Şollar su kəmərinin fəaliyyəti yenidən bərpa edilmişdir. Şəhər idarəsi, başda idarənin rəhbəri F.İlyuşkin olmaqla, vəzifə başına çağırılmış, askik idarə üzvlərinin yerinə müvafiq şəxslərin işə cəlb edilməsi səlahiyyəti idarəyə verilmiş və ərzaq işi də Şəhər İdarəsinin nəzarətinə tapşırılmışdır. Azərbaycan Hökumətinin qərarı ilə, bütün idarələrə öz işlərinin başına qayıdaraq, fəaliyyətlərini davam etdirmək əmr edilmişdir.

Mədənlərdə də həyat öz qaydasına düşmüşdür. Mədənlərə heç bir ziyan dəyməmişdir.

"Açıq söz" qəzeti çıxmağa başlamışdır, "Kaspi" qəzeti də bu yaxınlarda çıxmağa başlayacaqdır. Baş Nazirin qəbulunda olan erməni nümayəndə heyətinə, "Şamaxı qaçqınlarına yardım komitəsi" təşkil etmək üçün icazə verilmişdir. Mühəsirə müddətində bu qaçqınların vəziyyəti olduqca acınacaqlı idi. Mağazalar açıqdır. Fövqəladə vəziyyət elan edilmişdir və axşam saat 7-dən sonra küçəyə çıxmaq qadağandır.

Xəzər donanmasının komandiri Voskresenski şəhərdədir. O, Azərbaycanla donanma arasında sazişə gəlmək üçün Hökumətlə müzakirələr aparmaqdadır.

Ərzaq İdarəsinin binasında xeyli qənd və çay, eləcə də, müəyyən qədər un ehtiyatı tapılmışdır.

Xüləsə, Bakıda həyat normal axarına düşməyə başlamışdır.

BAKININ ALINMASI TİFLİS MƏTBUATINDA

Bakının Türk-Azərbaycan orduları tərəfindən alınması faktına Tiflis mətbuatı əksərən rəğbətlə yanaşmamışdır. İfrat sol partiyaların orqanları olan "Trudovoye znamya" (sosialist inqilabçılar) və "Borba" (sosialist-

demokratlar) bu barədə xüsusilə sərt çıxış etmişdir.

"Trudovoye znamya" Türk-Azərbaycan ordularını "qaranlıq güclər" adlandıır, "Borba" qəzeti isə 169-cu nömrəsində bunları yazır:

"Bakının süqutunun acı xəbəri gəlib çatdı. Şəhərin müdafiəçilərinin qəhrəmanca müqaviməti, düşmənin sayca inanılmaz üstünlüyü qarşısında qırıldı. Türk əsgərlərinin sürüsü və Azərbaycan bəndaları şəhərə soxuldular. Biz bu sətirləri yazarkən, bəlkə də Bakının küçələrində amansız qırğınlar gedir.

Qoy qəsbkarlar, Azərbaycan paşalarının öz paytaxtlarına çevirmək qərarına gəldikləri şəhəri tutduqdan sonra, qələbələrini öz bildikləri kimi qeyd etsinlər.

Hadisələrin siyasi qiymətinə biz hələ qayıdacağıq.

Hələlik sadəcə bunu demək istəyirik:

Bakının hakimləri keçmişdə hansı səhvlərə yol vermiş olursa-olsun, gələcək nəsillər üçün Bakının müdafiəsi, parçalara bölünən Rusiyanın utanc tarixindəki az sayda parlaq səhifədən biri olaraq qalacaqdır.

Qoy bu gün səhər, qaliblərin ayaqları altında olsun.

Onların təntənəli günləri gəlib keçəcəkdir.

Və o vaxt, Bakı önlərindəki qanlı meydanda həlak olanların boş yerə qurban getmədiyini anlaşılaçaqdır."

"Kavkazskoye slovo" (erməni burjuaziyasının orqanı) bir az ehtiyatlı çıxış edir. Onu, "Bakının dinc əhalisinin və qəhrəman müdafiəçilərinin" aqibəti maraqlandırır.

Qəzet soruşur:

"Bizim o qədər çox qorxduğumuz dəhşət artıq baş vermiş, şəhər dağıntı və qırğına məruz qalmışdır, yoxsa şəhərin indiki hakimlərinin siyasi nəzakəti və insanpərvərlik duyğuları qalib gəlmiş və kədarli, sonradan düzəlməsi mümkün olmayan hadisələrin qarşısı alınmışdır?"

Bakı məsələsinin sülh şəraitində hallıdını imtina edən Türk-Azərbaycan Komandanlığının, lazımsız şərin qarşısını almaq üçün öz tərəfindən hər cür tədbiri gördüyü, şəhərə dağıntı və qırğınlarla yol verilmədiyini meydana qəxsarsa – buna olan ümidimizi hələ itirmirik – Bakının süqutunun bütün digər nəticələrini nisbətən sükkunatla qarşılaya bilərik, çünki geri qalan məsələlər sonradan düzəlmə şeylərdir."

Sadəcə "Qruzıya" qəzeti (gürcü millətçilərinin orqanı) Bakının Azərbaycanın əlinə keçməsinə rəğbətlə qarşılanmışdır. Qəzet yazır:

"Bu faktın böyük əhəmiyyət daşıdığı hamıya aydındır. Düşmənin koalisiyanın Zaqafqaziya sərhədləri daxilindəki axırıncı dayağı – ingilislərin Zaqafqaziya xalqlarının tələyinə birbaşa müdaxilə edəcəklərinə dair əsaslı şayiə və ümidləri bu vaxta qədər dəstəkləyən və qidalandıran ingilis-rus qalası aradan qaldırılır. Artıq bu cür fikirlərlə son qoyuldu və bütün Şərqin ən böyük sənaye mərkəzi indi, keçmiş Rusiyanın bütün ərazilərini yavaş-yavaş ələ keçirən, Almanıyanın lider olduğu koalisiyanın nəzarətinə keçir.

Bu fakt, öz növbəsində, həm bütövlükdə koalisiyanın maraqları, həm də xüsusi olaraq Bakı nefti ilə qidalanan Gürcüstanın və bütün Zaqafqaziyanın təxirəsalınmaz və vacib ehtiyacları baxımından çox böyük iqtisadi əhəmiyyətə malikdir. Yanacaq – müasir həyatın qanıdır. Bu qanın düzgün dövr etməsi, normal dövlət orqanizmi üçün mütləq vacibdir."

YERLİ XRONİKA

Sosial Təminat və Səhiyyə nazirinin əmri ilə, xolera epidemiyasının qarşısını almaq üçün Bakı quberniyasının Göyçay qəsəbəsinə Gəncə quberniyası hakiminin köməkçisi doktor Kuznetsov, Gəncə uyezdinin Goranboy-Əhmədli kənd icmasına isə Gəncə uyezdi hakimi doktor Zeman ezam edilmişdir.

Avropa müharibəsinin əvvəlindən etibarən, bütün Zaqafqaziyanın sərhədləri daxilində müsəlmanlar və onların əmlakına təbiiq edilən zorakılığın araşdırılması məqsədi ilə qurulan Fövqəladə Təhqiqat Komissiyası, sədr Ə. b. Xasmməddov, üzvlər Novatski, Mixaylov, Şahmalıyev və Qutvillodan ibarət olan heyətlə 22 sentyabrda Kürdəmir stansiyasına getmişdir, oradan isə Şamaxı və Göyçaya gedəcəkdir.

Zülqədərovlar və Qarabəyovlərin əmlaklarının dağıdılması ilə əlaqədar olaraq ilk istintaqı aparmaq vəzifəsi Bakı nahiyə məhkəməsi üzvü P. A. Jukova tapşırılır.

İrəvan quberniyasından Qazax uyezdinə yeni bir qaçqın kütləsi hərəkət etməkdədir. Müsəlman qaçqınların vəziyyəti çox ağırdır. Təcili kömək lazımdır.

GƏNCƏ, 25 SENTYABR 1918

Azərbaycan Hökuməti üç ayı Gəncədə keçirdikdən sonra, öz paytaxtına köçür.

Bu gün Hökumətin keçmiş iqamətgahını tərk edərək, Gəncənin Azərbaycan ictimai hərəkatı tarixindəki roluna qısaca göz atmaq pis olmaz. Çətin sınaqlar dövründə Gəncə, tələyin hökmüylə mərkəz olmuş, müstəqil Azərbaycan ideyası ilk dəfə burada yaranmış, Azərbaycan Hökumətinin qurulmasıyla bu ideya burada həyata keçirilmişdir. Ümumrusiya inqilabının bütün mərhələlərində Gəncə ziyalıları müsəlmanların siyasi həyatında görkəmli rol oynamış, Gəncə şəhəri milli həyatın ən vacib hadisələrinin meydana çıxdığı bir mənbə olmuşdur.

Rus inqilabı bütün müsəlman mərkəzlərini bolşevik dalğasıyla əhatə etdikdə, müsəlmanların tələyinə yad ünsürlər hakim olaraq, onları zorakılığa məruz qoyduqda və milli mənlilərini əzdikdə, Gəncə, müsəlmanların yeganə mədəni-siyasi bazası olaraq qaldı. Cəbhədən axın-axın gələn düşmənlər fərarilərindən və Bakı istiqamətindən gələn bolşevizmdən doğma yurdları məhdud imkanlarla müdafiə etməyə məhz Gəncədən başladı. Osmanlı İmperiyasının övladları Azərbaycan dövlətçiliyinin doğulduğu bu yerə – millətimizin köməyinə gələndə qədər təslim olmamaq və o bazanı qoruyub saxlamaq, Gəncə və onun rəhbərlərinə böyük səylər və vəsaitlər hesabına başa gəlmişdir.

Gəncənin və onun rəhbər ziyalılarının rolu, Azərbaycan dövlətçiliyi tarixində ən parlaq səhifələri tutacaqdır. Ölkə, öz siyasi həyatının yeni bir erasına qədəm qoyarkən, millətin ictimai və siyasi inkişafı baxımından ən əlverişli zəminini Gəncədə tapacaqdır və ümid edirik ki, Gəncə ziyalıları böyük ümumxalq işini yenə əvvəlki kimi müvəffəqiyyətlə davam etdirəcəklər. Ümid edirik ki, Azərbaycan Hökuməti Gəncəni tərk edərək, zəngin quberniyasıyla birgə Gəncənin ictimai və iqtisadi həyatının yenə əvvəlki kimi sürətlə inkişaf etməsi üçün lazım gələn hər şeyi edəcəkdir.

TÜRKİYƏDƏ

Kabinetin yeni üzvləri

Bu günlərdə Nazirlər Kabinetinə yeni üzvlər daxil olmuşdur:

İsmayıl Canbulat bəy – Daxili İşlər naziri;

Doktor Nazim bəy – Xalq Maarifi naziri;

Kamal bəy – Ərzaq naziri.

Yeni Daxili İşlər naziri daha əvvəl eyni nazirlikdə işləmiş, sonra Stokholma səfir olaraq göndərilmişdir. Doktor Nazim bəy və Kamal bəy "İttihad və Tərəqqi" partiyasının görkəmli üzvləridir və Türkiyədə baş tutan çevrilişdə çox böyük rol oynamışlar.

Son vaxtlarda ərzaq məsələsi Türkiyədə xüsusilə diqqət mərkəzinə gəlməkdədir.

"Atı" qəzeti türk ictimai rəyinin tələb etdiyi müharibə hədəflərini aşağıdakı kimi vermişdir:

1. Düşmənlər tərəfindən işğal edilən Suriya, Fələstin və Mesopotamiyanın Türkiyəyə qaytarılması.

2. Misirdə Türkiyənin hakimiyyətini bərpa edilməsi.

3. İngilislərin İranda qovulması və İranda müstəqilliyi.

4. Qara dəniz türk dənizi olmalı və Qara dəniz hövzəsindəki dövlətlər Türkiyənin himayəsi altına keçməlidir. Azərbaycan və Kırım üçün Türkiyə şahzadələri, Gürcüstan üçün Almaniya şahzadəsi və Ermənistan üçün Avstriya Böyük Hersoqu ən yaxşı qəyyumlar ola bilər.

5. Bolqarıstan Şimali Dobrucanı ala bilər, ancaq Türkiyədən qopardığı torpaqları geri qaytarmalıdır. Konstansa və Dədəağac sərbəst limanlar olmalıdır.

6. Tripoli, Kirenaika və Dodekanes Sultana qaytarılmadan, Avstriya Şimali İtaliyanı boşaltmamalıdır.

7. Müttəfiqlərimiz eyni qayda ilə adaların, o cümlədən Kritin Türkiyəyə qaytarılmasını təminat altına almalıdır.

8. Türkiyəyə ərzaq göndərilməsi işi, Almaniya ərzaq göndərilməsi ilə eyni qaydada olmalıdır.

GÜRCÜSTANIN MÜSTƏQİLLİYİ

Tiflis qəzetləri xəbər verir:

Gürcüstan Hökuməti Berlindən, A.İ.Çxenkelidən aşağıdakı məzmununda teleqram almışdır:

"6 sentyabrda Rusiya ilə Almaniyanın qarşılıqlı rati-fikasiyaları ilə müstəqilliyimizin tanınması faktı gerçəkləşmişdir. Təbrik edirik. Bizim qonşularımızın da eyni aqibəti paylaşması uğrunda göstərdiyi bütün səylər nəticəsiz qalmışdır."

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 25 sentyabr (Çərşənbə günü) tarixli IV nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

KRIMDA

Ukrayna ilə Krım arasındakı qarşılıqlı münasibətlərdə gözlənilən dəyişikliklə əlaqədar olaraq, Krım Nazirliyi tam həyətdə hakimiyyətdən çəkilir. Keçmiş Dövlət Duması üzvünün sədrliyi ilə yeni bir Nazirliyin qurulması ehtimal edilir. Rəsmi xəbərlərə görə, Simferopolda Krım Hökumətinin nümayəndələri ilə Kiyevdən gələn əlman həyətinin görüşü baş tutmuşdur. Yaxın vaxtda Krımla Ukrayna Hökuməti arasında müzakirələr başlayacaqdır.

“Kiyevskaya misl” in verdiyi məlumata görə, iyul ayında Don vilayətindən Ukrayna və Krıma 25 milyon rubl dəyərində mal aparılmışdır.

TÜRKÜSTANDA

“İzvestiya” qəzeti “Taşkentskaya qazeta”ya əsasən xəbər verir ki, əvvəllər zəngin olan Xivə indi quldur dəstələri tərəfindən tamamilə qarət edilmişdir. Aleksandrovska Xivədən gəlmiş çoxlu qaçqın var.

Qəzetlər Türküstandakı vəziyyət barədə xəbər verirlər ki, Mərv Sovet qoşunları tərəfindən tutulmuşdur. Səmərqənd yaxınlığında ingilislərin və ağqvardiyaçıların əsas düşürgəsi yerləşir və orada döyüşlər gedir. Şirvan yaxınlığında 1000 ingilis var, onların çoxu İrən və Əfqanıstandan gətirilən sindhilərdir. Ordular hərəkətə hazır vəziyyətdədir. Türküstanda xalq tamamilə Sovet Hökumətinin tərəfindədir, hətta Buxara əmiri belə bolşevikləri dəstəkləyir və bolşevik komissarı əmir üzərində böyük nüfuzə malikdir. Bəylər əmirə itaət etməkdən boyun qaçırdıqları üçün əmir Sovet Hökuməti ilə razılığa gəlmək məcburiyyətində qalır.

YERİ GƏLMİŞKƏN

“Azərbaycan”ın birinci nömrəsində, Avropa müharibəsinin əvvəlindən etibarən Zaqafqaziyanın müsəlman xalqının məruz qaldığı zorakılıqların araşdırılması və bu əhaliyə vurulan ziyanın ölçüsünün müəyyənləşdirilməsi üçün Fövqəladə Təhqiqat Komissiyasının yaradılması haqqında Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətinin qərarı çap edilmişdir. Qəzetin eyni nömrəsində xəbər verilir ki, İravan quberniyası müsəlmanlarının vəziyyəti təsəvvür edilməyəcək dərəcədə ağırdır: cari ilin aprel ayının axırına qədər dağıdılan müsəlman kəndlərinin sayı 199-a çatmışdır, bu kəndlərin əhalisi olan 135 min nəfər isə ermənilər tərəfindən qətl edilmiş və aclıqdan ölmüş, qismən də türk əsgərlərinin nəzarətində olan yerlərə qaçmışdır.

Zaqafqaziyaadakı vəziyyətdən xəbərsiz olan hər hansı bir oxucu, bu sətirləri oxuyarkən həyret edə bilər. Mətbuatda, xüsusilə də xarici mətbuatda sisteməlik bir şəkildə hər gün elan edilirdi ki, müsəlmanlar məzlum və müdafiəsiz xristian xalq – ermənilər üzərində zorakılıq edirlər, fəqət indi birdən-birə meydana çıxır ki, müsəlmanlar ermənilər üzərində zorakılığa yol verməmiş, bunun tərsi olmuşdur.

Zaqafqaziya xalqlarının həyatına bələd olmayanlar üçün bu hadisələr heç bir xüsusi məna kəsb etmir və ermənilərin siyasi həyatında rəhbər rolunu oynayan “Daşnaksutyun” partiyasının Zaqafqaziya müsəlmanları barəsində güddüyü siyasətin məntəqli bir nəticəsidir. “Daşnaksutyun”un Zaqafqaziya müsəlmanları barəsində siyasəti həmişə açıq-aşkar düşmənçə və aqressiv olmuşdur.

“Bu günə qədər sahib olduğumuz sosial-mənəvi dəyərlər öylə bir şəkildə idi ki, qonşularımız olan müsəlmanlardan ayrı, qapalı bir həyat yaşayırdıq və öz aramızda dostluq, yaxın qonşuluq əlaqələrini qurmağa çalışırdıq. Ziyalılarımız, xüsusən də bizim milli siyasətimizin başında dayananlar, xalqımızın içində, kütlənin arasında türklərə, müsəlman xalqlara düşmənçə münasibət yaratmaq üçün çox şey göstərmiş, onlara münasibətdə aqressiv siyasət güdmüşdür.”

Bu sətirləri tanımış erməni qəzeti “Mşak” özünün pasxa nömrəsində yazmışdır.

Bu, bizim də fikirlərimizi təsdiq edən, olduqca qiymətli bir etirafdır.

Zaqafqaziyanın müsəlman xalqına qarşı aqressiv siyasət güdmək, onunla düşmən olmaq üçün ermənilərin nə kimi əsasları var idi? Bəlkə, bu diyarın iqtisadi həyatın-

da müsəlmanların lider rolunda olması, onların iqtisadi üstünlüyü, dənizdən-dənizə Böyük Ermənistanın qurulmasına mane olmaq cəhdləri? Qətiyyəv yox. Erməni xalqı çoxdan bəridir ki, rus çarlarının xüsusi fərmanından istifadə edirdi. Bu, başa düşülən idi. Müsəlman Şərqi üzərinə hücumə keçərkən çarizm, erməniləri öz təbii müttəfiqlə olaraq görürdü. Rus himayəsi altında ermənilər iqtisadi cəhətdən böyüyür, mədəni baxımdan möhkəmlənir, təşkilatlanırdılar. Özlərini kifayət qədər güclü hiss etdikdə, daşnaksaqanlar nəzərlərini Türkiyə Ermənistanına çevirdilər və Türkiyə ermənilərinin müstəqilliyinə nail olmaq məqsədi ilə onlara aktiv bir şəkildə kömək etməyə başladılar. Avropa dövlətləri “xristian əhalinin qorunması” bəhanəsi ilə Türkiyənin daxili işlərinə qarışdığından, ermənilər öz məqsədlərinə əsaslıqla çatırdılar. Türklərə qarşı bu zəmində yaranan əsaslıqla münasibət, türklərlə eyni xalqı təşkil edən Zaqafqaziya müsəlmanlarına da şamil edildi. İrəvan, Gəncə xanlıqlarının və digər xanlıqların Rusiya İmperiyasına birləşdirilməsindən sonra, Zaqafqaziya müsəlmanları siyasi səbəblərdən bərabərhuquqlu vətəndaş statusu qazanma bilməmişdilər. Müsəlmanlara tətbii edilən hüquqi məhdudiyyətlər çox yaxşı məlumdur və bu barədə geniş danışımağa dəyməz. Digər tərəfdən, müsəlmanlar arasında maariflənmənin yayılması da mümkün olan bütün vasitələrlə əngəllənirdi. Müsəlmanlar arasında hər cür təşkilatlanma, hətta maarifçilik fəaliyyəti cəhdləri separatizm və panislamizm təzahürləri kimi qiymətləndirilirdi ki, həmin o daşnaksaqanların bu işdə rolu az deyildi. İqtisadi cəhətdən zəif, sıxışdırılmış, ikinci sort vətəndaş olan və kafi dərəcədə intellektual gücə də malik olmayan Zaqafqaziya müsəlmanları, bu diyarın həyatında heç bir rol oynamırdılar və ermənilərin Böyük Ermənistan qurmaq xülyasına həyata keçirmək cəhdlərinə, istəsələr belə, mane ola bilməzdilər.

Türkiyənin, Avropa müharibəsində iştirak etmək qərarını daşnaksaqanlar öz xülyalarını yaxın vaxtda həyata keçirmək fürsəti kimi qiymətləndirirdilər. Fəqət Böyük Ermənistanın yaradılması üçün, etnik baxımdan “təmiz” bir ərazinin yaradılması lazım idi. Və böyləliklə, əvvəlcə Qars şəhərində və vilayətində, sonra rusların Anadolu torpaqlarının dərnişliklərinə doğru irəliləməsi ilə Türkiyənin digər yerlərində də müsəlman əhaliyə zülmələr başladı. Ermənilərin Ərzincan, Ərzurum, Qars və digər yerlərdə törətdikləri, bu yerlərə doğru hərəkət edən türk əsgərlərinin şahid olduqları vəhşiliklərə baxaraq, bu zülmərin xarakteri və ölçüsü haqqında bir təsəvvürə malik olmaq mümkündür.

Rus ordusunun çəkilməsi ilə ermənilərin ayaqları altından torpaq qaçdıqda, daşnaksaqanların Zaqafqaziya müsəlmanları barəsindəki siyasətini nəzərdən keçirəcəkləri, onlarla mehriban qonşuluq əlaqələri yaratmağa çalışacaqları gözlənilə bilirdi. Bunun yerinə, onlar, əvvəlki siyasətlərini davam etdirirlər. Ruslar getdi, fəqət ingilislər əl uzatsan çatacaq məsafədədir. Erməni hərbi birlikləri cəbhəyə getmək yerinə, İrəvan quberniyasının sərhədlərində qalır və yüzlərcə müsəlman kəndini top atəşləri ilə dağıdır. Yeri gəlmişkən, zorla boşaldılan ərazilərə qaçqın ermənilər yerləşdirilir. Böyük bir uyezd olan Sürməli uyezdi müsəlmanlardan təmizlənir. Naxçıvan şəhəri dağıdılır. Bakı şəhərində, öz dəhşətinə görə bu günə qədər məlum olanların hamısını geridə qoyan, böyük bir müsəlman qırğını baş verir. Partiya mənsubiyyətinə və sosial vəziyyətinə fərq qoyulmadan 6 mindən çox müsəlman öldürülür, uşaqlar və qadınlar qətl edilir, bütöv məhəllələr yandırılır. Şamaxı uyezində “cazalandırıcı” dəstələr göndərilir, Şamaxı şəhəri və onlarla kənd oddan və qılıncdan keçirilir, əhalisi qırılır. Eyni zorakılıqlar Bakı quberniyasının başqa yerlərində də baş verir. Bütün bunlarla eyni vaxtda, daşnaksaqanlar dünyanın hər yerinə ermənilərin müsəlmanlar tərəfindən qətl edildikləri barədə teleqramlar göndərirlər. Hətta son anda, cənab Gegeçkovi və Ko ucbatından öz hərbi qüvvələrini yaratmağa imkan tapmayan Zaqafqaziya müsəlmanlarının müdafiəsinə onları qardaşları olan türklər gəldikdə belə, daşnaksaqanlar çilgini bir korluqla, heç cürə sakitləşə bilmirdilər. Hələ onu demirik ki, Azərbaycanı öz paytaxtından – Bakıdan məhrum etmək üçün əllərindən gələni etmişdilər. Azərbaycana məxsus olduğu ermənilərin heç bir siyasi xadimi tərəfindən şübhə altına alınmayan torpaqlarda “Qarabağ (Şuşa) Respublikası”nı qurur, Azərbaycanın mübahisə predmeti olmayan digər torpaqlarına qarşı da iddialar irəli sürür və bu iddiaların bəzi əməli işlərlə möhkəmləndirirdilər. Silah gəzdirməyə gücü çatan ermənilər səfərbər edilir və müəyyən məntəqələrdə toplaşdırırdılar ki, türklər Bakı önlərində müvəf-

fəqiyyəv qazanma bilməsələr, müsəlman əhalinin üstünə hücumə keçsinlər.

Daşnaksaqanların əsas iddia obyektini olan Bakını itirdikləri və qədim müsəlman xanlığının mərkəzi olan İrəvan şəhərinin – müsəlmanlardan tamamilə “təmizlənməmişdir” – ürək ağrısı ilə ermənilərə güzəştə gedildiyi indiki vaxtda, daşnaksaqanlar – onlar üçün nə qədər çətin olsa da – Zaqafqaziya müsəlmanları ilə düşmənçiliklərini unutmalı, müsəlmanlarla mehriban qonşuluq əlaqələri yaratmağa çalışmalı, iki qonşu xalq arasında narazılığa səbəb ola biləcək bütün hərəkətlərdən uzaq durmalıdırlar. Bu iki xalqın bir çox ortaq marağı var və son vaxtların kədərli hadisələrinin açdığı yarıları sağaltmaq üçün hər ikisi də xeyli say göstərməlidir.

T. M.

YERİNİ BULMUŞ ARZULAR

Əvət, bu gün Azərbaycan sərbəst, fəqət fikrən və ruhan türk olaraq sərbəst bulunur.

1811 sənəlinə qədər müstəqil yaşamaqda olan Bakı, Şirvan, Qarabağ, Şəki, Gəncə, İrəvan xanlıqları artıq şimaldan cənuba tərəf irəliləməkdə olan rusların əsakir-istilakarənəsi [istilacı orduları] qarşısında bir-bir-sürətə sükut etməyə başlayırdılar. Təkrar Bakını indi düşmənlərindən xilas etmək üçün türklüyün hamiyəzəmi [ən böyük himayəçisi] bulunan və yeganə müstəqil yaşayan Osmanlı qardaşlarımız bu gün qardaşlıq əlini biz Azərbaycandan türklərinə uzatmışlardır. Yenə Azərbaycanın sərbəst fikirlə qəhrəman övladları əsrlərcə bundan əvvəl açılmış tarixlərinin səhifələrinə təkrar bir qaq dənə şən və şəərə səhifələri əlavə etmək uğrunda çalışırlar. Bu münasibətlə “Azərbaycan” qəzetəsi qərelərinə [oxucularına] Azərbaycan türklərinin kəndi istiqlalıyətli uğrunda keçmişdə nə qədər fədakarlıq ibraz etmiş [göstərmiş] olduqlarını göstərən bir qaq tarixi misal ərz etməyi münasib gördüm.

1721 sənəsinə qədər həməvən sükunət içərisində yaşamaqda olan Qafqaziya ilk itxial qılğıcmları bu vaxtlarda Dağıstanın bəyi bulunan Davudun İrən şahına qarşı qiyam etməsi ilə atılmış oldu. Zira mumaileyh [adı çəkilən şəxs] o vaxtlar İrana tabe bulunan Şamaxı xanlığına girmiş və orada tələf etdiyi bir çoxları arasında rus tacirlərindən də bir çoxunu tələf etmişdi. Bundan son dərəcə qorxuya və həyəcana düşmüş olan şah, Rusiya çarı bulunan Petronun şiddəti-qeyzini təskinə [qəzəbinin şiddətini azaltmağa] çalışaraq, kəndisinə bir çox hədiyyə və imtiyazlar vermişdi. Böyləcə, xarici düşməndən kəndisini saxlaya bilməşsə də, fəqət İrənin daxili bir qaq sənələr ehtirasat əlovlarına qapılmışdı. 1722 sənələrində, İrən taxtının qəsibi bulunan [İrən taxtını qəsb edən] Şah Hüseynin taxtından süqutuna və məşru [qanuni] olan haqqı-hökmdarisini [hökmdarlıq haqqını] istirdad etməsində [geri almasında] Təhmasibi-Saniyə [II Təhmasibə] müavinəti-feilinyədə [əməli yardımında] bulunmağı vəsilə ittixaz edərək [bəhanə göstərərək], Dəli Petro kəndi əsakirini [əsgərlərini] Terek vadilərinə və Dağıstan sövq etmişdi. Bu səyədə İrən taxtına cülus etməsi olan Şah Təhmasib mülkəfat olaraq Dərbənd və Bakı şəhərlərini, Xəzər dənizi sahillərindəki bütün əraziyə-aidəsi ilə [əlaqədar ərazilərlə] ilk dəfə və əbədi olaraq Dəli Petronun təhti-idarəsində [hakimiyyəti altına] tərk edirdi. Bu o qədər ağılsızcasına və xaininə bir hərəkət idi ki, şah kəndisi dəxi bunun fərqinə vardı, fəqət artıq iş olub bitmişdi. Şahın bu hərəkəti İrən və xüsusilə Bakı və Dərbənd şəhərləri əhalisini son dərəcə hiddətləndirmişdi. Bu arada İrən sərdarı bulunan Nadir Əfşarı bir səfər əsnasında əhali və əsakir [əsgərlər] hökmdarlığa ittixab etmişlər [seçmişlər] və bir müharibə sonunda 1735-də Gəncədə yarılan bir müahidə mövcibinə [sazişə uyğun olaraq] Rusiya Bakıdan və Dərbənddən sərfinəzər edirdi [vaz keçirdi]. Bu hal bir qədər davam etdi. Fəqət 1795-də Gürcüstanı iranılardan xilas etmək üçün göndərilən Rusiya əsakiri bir tərəfdən Tiflisə girir və digər tərəfdən general Zubov Xəzər dənizi sahilləri ilə və general Bulqakov isə dağ yolları ilə Dərbəndə tərəf irəliləyirdi. Təbii idi ki, kiçik Dərbənd şəhəri kəndi başına rusları dəf etməməyəcəkdi. Şəhər az sürən, fəqət qəhrəmananə bir müdafiədən sonra süqut etdi. Bunu mütəəqib də [bunun ardınca da] Quba və Bakı qalaları işğal olundu. Sonralar Bakı, Gəncə, Şəki, Qarabağ və Şirvan xanlıqları 1803-1806 sənələri zərfində mütəəddid dəfələr [bir neçə dəfə] ruslara qarşı qiyam ilə təkrar istiqlalıyətlerini istirdad

etməyə [geri almağa] qalxışmışlarsa da, fəqət pək qanlı qarşıma dövrləri keçirdikdən sonra, nəticədə nisbət qəbul edəmməyəcək dərəcədə qüvvətli olan rus əsgərləri tərəfindən şiddətlərlə yatışdırılmışdı. Fəqət pək zahiri olan bu asayiş çox sürmədi. Rusların məmləkətlərinə gəlib yerləşmələrin[i] çəkməməyən Qafqaziyanın cəngavər oğulları kəndi hürriyyətlərini məmləkətlərinin yüksək səhifələrində [dağ zirvələrində] mühafizə etməyə qərar vermişlər və oralarına çəkilərək fərsət bəkləyirdilər. Bu aralıq bir az sükunət olmuş [sükunət tapmış] Qafqaziya 1808 sənələrində Rusiya ilə Türkiyə arasında bağlanan müharibə dolayısıyla təkrar ittixal atəşləri içərisində yanırıdı. Xüsusilə o zaman ruslardan qeyri-məmnunü mütəəhyic [qeyri-məmnun və həyəcanlanmış] bulunan Qarabağ mahalında asayişin pozulmamasına diqqət etmək rusların ən müqəddər və ən atəşin bir əsgəri olan kapitan Kotlyarevskinin yədi-iqtidarına [müqtədir əlinə] buraxılmışdı. Mumaileyh [adı çəkilən şəxs] ittixaz etdiyi tədəbiri-şədidə [gördüyü sərt tədbirlər] sayəsində sükunətin mühafizəsinə bir qədər müvəfəq oldusa da, fəqət 1811-də birdən-birə Qarabağın hər guşəsini şuriş və qələyan [qovğa və qalmaqal] bürüdü. Bu isə bu dəfə miralay [polkovnik] rütbəsi almış olan Kotlyarevskinin hiddətini mövcib [hiddətinə səbəb] olduğundan, insaniyyəvə müğayir [zidd] pək qanlı və vəhşi bir surətdə bu qiyamı yatışdırdı. Qafqaziya müsəlmanları kəndilərindən pək ziyadə qüvvətli olan ruslarla bu qədər sənə qarşıma nəticəsində büsbütün yorğun düşmüşlər və məmləkət də başdan-başə bir xarabazar halına gəlmişdi.

İştə bu işyanlar, bu qiyamlar və Qafqaziya xanlıqlarının, bəylilərinin hər bir fərsətdən istifadə edərək qələyanları bu yerlərin heç bir vaxt tamamilə bir rus məmləkəti olmağa müstədi [uyğun] olmadıqını sərahətən [açıqca] göstərməkdədir. Əhali heç bir vaxt ruslara tərəfdar olammas bir haləti-ruhiyyəvə buluna gəlmişlərdir. Demək Qafqaziya müsəlmanlarının bu vaxta qədər sükut etmələri yalnız rusların keçmişdə kəndilərənə qarşı istemal etdikləri şiddət və vəhşətlərini tamamilə unutmadıqlarından irəli gəlir. Fəqət şimdiki artıq sabiq Rusiyanın sövkət və əzəmətindən əsər belə qalmamış. Şimdiki artıq daimi bir şiddət və təzyiq səbəbilə qəblərinin ən dərin, ən müqəddəs guşələrində oxşayaraq bəslədikləri milliyət hislərinə pək yüksək dərəcəyə qədər qiyam fəryadlarına əlavə qarşı söyləməyə imkan bulmuşlardır. İştə bu haləti-ruhiyyəvə ilə yaşamaqda olduqlarından və bu dəfə İrənin artıq süqut etmək üzrə bulunduğunu gördüklərindən, nöqtəyi-tavəccöhləri yalnız Boğazlarda, İstanbulda bulunurdu. Bu gün Osmanlı türklərinin Qafqaziya gəlib çıxmalarının Azərbaycanda türkləri arasında bu qədər çilgini, bu qədər dərin sevinclər qaldırdığı dəxi işbu haləti-ruhiyyəvənin nəticəsidir. Əcnəbi, xüsusilə Tiflisdə nəşr olunan məlum dəvair [dəirələrin] qəzetələrinin ara-sıra bizim türkləri qarşıcasına qəbul etdiyimizdən, bilməm kimlərə qarşı sanki xəyanət və nankorluq etmiş olduğumuz irəliyə sürərək, üzərimizə köpürərəkən çirkəblər yazdırmaqdadırlar. Bunlar öylə kütəhbini [bəsrətsiz] və biçərləndirilər ki, bura türklərinin tarixi-mazilərinə [keçmiş tarixlərini] nəzər-diqqətdən keçirmədən qələm yürütməkdədirlər. Böylərlərinə cavab verməyə belə təəzzüz etməyiz. Onlar yalnız burada təqərrür etmiş [qararlaşmış] hali-həyatı çəkmədiklərindən, hiddətlənərək sara [epilepsiya] xəstəliyinə düşər olanlar misali kəndilərini ələmə qarşı büsbütün güllünc bir vəziyyəvə qoyduqlarından, hallarına acırız. Bunlar bizi əsrlərdən bəri göz yaşları ilə bəklədiyimiz qan və din qardaşlarımız olan türkləri – hissən belə olsun [hissi cəhətdən olsa belə] – qardaş namına yaxşı bir surətdə qəbul etmiş olduğumuzla ittixam etməməlidirlər. Zira onlar bizdən ruhüvəqəvə [qəvəmdaşlıq ruhu], hissiyəti-milliyəvə [milli hislərə], hasili, təbiətə müğayir ağılsızcasına bir fədakarlıqda bulunmaqlığımızı istəyirlər ki, bu, iqtidarımızın fəvqündə olduğundan bunu yapammayız.

Abidin

Qəzetəmiz bu gündən Bakıya köçdüyünə binaən hər bir siparişat [sifarişlər] üçün bundan sonra bu ünvana müraciət etməli: Bakı, “Azərbaycan” qəzetəsi idarəsi.

İdarədən

TRANSLİTERASIYA İLƏ BAĞLI QEYD VƏ ŞƏRHİLƏR

“Azərbaycan” qəzetinin 4-cü nömrəsi, bir səhifəsi Azərbaycan, üç səhifəsi rus dilində olmaqla, cəmi 4 səhifə həcmində çap edilmişdir. Burada, Azərbaycan dilində çapa gedən səhifənin transliterasiyası və rusdilli səhifələrin tərcüməsi təqdim olunur. Rusdilli səhifələrdəki bəzi materiallar (əlanlar, 27, 29 və 30 iyul 1918-ci il tarixli Hökumət qəraradları) daha sonra qəzetin Azərbaycan dilində çap edilən versiyasının müxtəlif nömrələrinə daxil edildiyindən, bu nömrədən çıxarıldı.

səh. 27. Qəzetin nəşr tarixi səhvən “7 zilhicca” kimi getmişdir, “18 zilhicca” olmalıdır. “Dərc olunmayan övraq idəvə edilməz.” (Çap edilməyən materiallar qaytarılmır.) Qəzetdə səhən belə getmişdir: “Dərc olunmayan övraq dərc olunmaz.”

Maarif Nəzarətindən

səh. 27. “Keçmişdə Bakı Fəhlə Vəkilləri Şurasının...”: burada söhbət Bakı Sovetindən (Bakı Fəhlə Deputatları Soveti) gedir.

“...Bakıda Parapet yanındakı mətbəəxananı...”: burada söhbət Orucov Qardaşları mətbəəsinəndə gedir. Bakı Soveti, “milliləşdirmək” adı altında mətbəəni bağlamışdı.

Bakının alınması haqqında

səh. 28. “Firsətdən istifadə etməyə çalışan 50 müsəlman, Ali komanda heyətinin əmri ilə...”: Türk Ordusu komandanlığı nəzərdə tutulur.

səh. 29. “Qars” və “Ərdahan” kanoner qayıqları Rusiya İmperiyasının Xəzər donanmasını gücləndirmək məqsədi ilə 1909-cu ildə Sankt-Peterburqda inşa edilmiş, 1911-ci ildə Xəzər dənizinə götərilmişdir. Bu gəmilər 1919-cu ilin avqustundan Azərbaycan

Cümhuriyyətinin hərbi dəniz donanmasının tərkibinə daxil edilmişdir. Bolşevik işğalından sonra adları dəyişdirilən gəmilər Sovet donanmasında xidmətə davam etmişdir. Qayıqlara “Qars” və “Ərdahan” adlarının verilməsinə gəldikdə isə, qeyd etmək lazımdır ki, Qars və Ərdahan vilayətləri 1878-ci ildə Rusiya İmperiyası tərəfindən işğal edilmiş və 1918-ci ilə qədər bu dövlətin tərkibində qalmışdır.

Bakıda vəziyyət

səh. 29. “...Ali komandanlığın tapşırığı ilə...”: Türk Ordusu komandanlığı nəzərdə tutulur. Qəzetdə “F. İlyuşkin” kimi verilən şəxs bir müddət müvafiqi olaraq Bakı Bələdiyyə İdarəsinin sadri vəzifəsinə icra edən Pyotr Fyodoroviç İlyuşkin olmalıdır.

səh. 30. “Xəzər donanmasının komandiri...”: Rusiyanın Xəzər dənizindəki hərbi donanması nəzərdə tutulur.

Bakının alınması Tiflis mətbuatında

səh. 30. “İfrit sol partiyaların orqanları olan “Trudovoye znanya” (sosialist inqilabçılar) və “Borba” (sosial-demokratlar)...”: burada müvafiqi olaraq Rusiya Sosialist İnqilabçılar Partiyası və Rusiya Sosial-Demokrat Fəhlə Partiyası nəzərdə tutulur.

Türkiyədə

səh. 33. “...Gürcüstan üçün Almaniya şahzadəsi və Ermənistan üçün Avstriya Böyük Hersoqu ən yaxşı qəyyımlar ola bilər...”: Burada söhbət müvafiqi olaraq Almaniya

vəliəhd şahzadəsi Fridrix Vilhelmdən və Avstriya-Macaristan Böyük Hersoqu Peter Ferdinandan gedir.

“Tripoli, Kirenaika və Dodekanes Sultana qaytarılmadan...”: söhbət Osmanlı sultanı VI Məhməddən gedir.

“Müttəfiqlərimiz eyni qayda ilə adaların...”: Söhbət Dodekanes arxipelaqından gedir.

Krımda

səh. 33. “Keçmiş Dövlət Duması üzvünün sədrliyi ilə yeni bir Nazirliyin qurulması ehtimal edilir...”: Burada söhbət, keçmiş Dövlət Duması üzvü Solomon Samoylovici Krımın sədrliyi altında qurulacaq İkinci Krım Regional Hökumətindən gedir.

səh. 33-34. “...Krım Nazirliyi tam həyətdə hakimiyyətdən çəkilir... Simferopolda Krım hökumətinin nümayəndələri ilə...”: hər iki cümlədə Birinci Krım Regional Hökuməti nəzərdə tutulur.

Türküstanda

səh. 34. “...hətta Buxara əmiri belə...”: Burada söhbət sonuncu Buxara əmiri Seyid Alim xandan gedir.

Yerini bulmuş arzular

səh. 37. “1721 sənəsinə qədər həməvən sükunət içərisində yaşamaqda olan Qafqaziya ilk itxial qılğıcmları bu vaxtlarda Dağıstanın bəyi bulunan Davudun İrən şahına qarşı qiyam etməsi ilə...”: “1721” yerinə qəzetdə səhvən “1712” getmişdir. Burada Səfəvi şahı Sultan Hüseyn nəzərdə tutulur.

Taxılıqlıq samuxların ata-baba peşəsidir. Ona görə də rayon əkinçiləri uzun illərdir ki, bu sahədə diqqətçəkən nailiyyətlər qazanır, uğurlarını davam etdirmək üçün bütün imkanlardan istifadə edir və istehsal qabaqcıl texnologiyalara üstünlük verərək məhsuldarlıq hesabına artırmağa çalışırlar.

Əvvəlki illərdə olduğu kimi, keçən mövsüm də rayonda nəzərdə tutulduğundan çox taxıl istehsal edilmişdir. 10293,9 hektar taxıl sahəsindən 38 min tondan çox məhsul götürülmüşdür ki, onun da 22 min tonu buğda, 16 min tona yaxını arpa olmuşdur. Hər hektardan əvvəlki ildəkindən çox, yəni 37,5 sentner taxıl biçilmişdir.

Taxılda yüksək məhsuldarlıq həm də suvarmadan asılıdır. Odur ki, rayon Suvarma Sistemləri İdarəsinin kollektivi bütün imkanlardan istifadə edərək suvarmanı optimal müddətdə başa çatdırmaq üçün əllərindən gələni edirlər. İdarə 723,5 kilometr kanal və 68,5 kilometr təsərrüfatdaxili kanallara xidmət edir. Kanalların suvarma gücünü reallaşdırmaq üçün hər il yazqabağı təmizləmə işləri aparılır.

Taxıl sahələrinin suvarılmasında subartezian quyularından da istifadə olunur. Hazırda rayonda 534 subartezian quyusu və 26 nasos qurğusu var. Doğrudur, rayonda hər il su qıtlığı olur. Lakin fermerlər səpilməmiş toxumun vaxtında suvarılması üçün bütün imkanlardan maksimum istifadə etməyə çalışırlar. Bu il suvarma işləri qaydasında gedir. İdarənin kollektivi 11115,7 hektara şum suyu, 10664 hektara birinci, 3500 hektara isə 2-ci vegetasiya suyu vermişdir.

Samux Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin direktoru, aqrar elmlər üzrə

Samux çörəkli rayondur

Yerli əkinçilər taxıl istehsalında bu il də yüksək göstəriciyə nail olacaqlarını deyirlər

fəlsəfə doktoru, dosent Rəhil Həsənov deyir ki, rayonda əkilən bütün taxıl sahələrinə daim nəzarət edilir: "Payızlıq taxıl sahələrinə şumaltı və yemləmə gübrələrinin vaxtında verilməsi diqqət mərkəzində saxlanılır. Bundan başqa, əkin sahələrində əlaq otlarına, xəstəlik və zərərvericilərə qarşı mübarizə tədbirlərinin aparılması üçün tez-tez maarifləndirici təlimlər keçirilir. Hazırda mərkəzimizin müəssisələri tərəfindən taxıl sahələrinin monitorinqinə başlanılmışdır. Əsas məqsəd taxılın çıxış vəziyyətini, əlaq otlarına, xəstəlik və zərərvericilərə qarşı aparılan mübarizə tədbirlərinin vəziyyəti barədə məlumat əldə et-

məkdir. Bundan başqa, Samux rayonu üzrə bitki mühafizə mərkəzi də sahələrdə monitorinqlər keçirir".

Öyrəndik ki, Samuxda taxıl biçiniyə də ciddi hazırlıq işləri görülür. Hazırda rayon üzrə 28 fərdi təsərrüfatda 50, iri təsərrüfatlarda 10, "Aqroservis" ASC və dislokasiya olunmuş təsərrüfatda 4 kombayn, ümumilikdə isə 40 taxılşəpən, 8 gübrəşəpən və 31 çiləyici mövcuddur. Bütün bu texnikaların saz vəziyyətdə olması üçün indidən sınaqlara başlanılmışdır.

Samux rayonunda cari il ayrı-ayrı şirkətlərlə yanaşı, fərdi təsərrüfat sahibləri də taxıl yetişdirirlər. Onlardan biri Aluşağı kənd sakinini Rəhil Abba-

sovdur. Söhbət zamanı fermer dedi ki, 22 ildir taxılıqla məşğul olur. 100 hektara yaxın əkin sahəsi var. Keçən il 35 hektarda taxıl yetişdirmişdir ki, onun da 26 hektarı buğda, 9 hektarı arpa olmuşdur. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, keçən il də sahələrdən bol məhsul götürən fermer istehsal etdiyi taxıla görə dövlətdən 3 min manat subsidiya almışdır.

Qeyd edək ki, Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı olan Rəhil Abbasov dövlət başçısının sərəncamı ilə II dərəcəli "Əmək" ordeninə layiq görülmüşdür.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Əkin davam edir

Dövlət Statistika Komitəsi bildirir ki, 2022-ci ilin yanvar-mart aylarında 114,1 min hektar sahədə yazlıq bitkilərin səpinə aparılmışdır.

Bu dövrdə 17,1 min hektar sahədə dənli və dənli paxlalı bitkilər, o cümlədən 2,2 min hektarda dən üçün qarğıdalı əkilib. Üç ayda, ələcə də 29,1 min hektar sahədə kartof, 24,6 min hektar sahədə tərəvəz, 4,4 min hektar sahədə bostan bitkiləri, 1,6 min hektar sahədə şəkər çuğunduru, 0,7 min hektar sahədə dən üçün günəbaxan, 36,1 min hektar sahədə çoxillik otlar və 0,5 min hek-

tar sahədə birlik otların əkinə aparılmışdır. Təsərrüfatlarda yanvar-mart aylarında 94 min ton və yaxud keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 16,9 faiz çox tərəvəz məhsulları istehsal edilmişdir.

Xaçmazda yeni suvarma mövsümünə hazırlıq işləri görülür

Ölkəmizin ən böyük kənd təsərrüfatı rayonlarından olan Xaçmazda yeni suvarma mövsümünə hazırlıq işləri aparılır.

Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin AZƏRTAC-a bildirdiyi kimi, rayon ərazisində suvarılan torpaqların ümumi sahəsi 50 min 290 hektardır. Bu torpaq sahələri kanallar, çaylar, qarəsular və bir qisimi də artesian suları ilə suvarılır. Su mənbələri isə Samur-Abşeron və Xan arxı kanalıdır.

Növbəti suvarma mövsümünə hazırlıq məqsədilə torpaq kanallarında da il və kol-kosdan təmizləmə işləri həyata keçirilir. Görülən işlər nəticəsində kanalların ötürücülük qabiliyyəti artırılır ki, bu da su itkisinin qarşısını alır.

Quşçuluq məhsulları istehsalında artım var

Cari ilin birinci rübündə ölkənin quşçuluq müəssisələrində diri çəkiddə 19,8 min ton quş əti istehsal olunmuşdur ki, bu da keçən ilin eyni dövrünə nisbətən çoxdur.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, yumurta istehsalı da xeyli artmış və 191,7 milyon ədəd təşkil etmişdir. Ümumilikdə bu müəssisələr üzrə cəmi quşların sayı 10 milyon 182,8 min baş olmuş, hər yumurtayan toyuqdan 60 yumurta alınmışdır.

Toxumluq sahələrə baxış keçirilir

Dövlət Toxum Fondunun aqronomu və müəssisələri tərəfindən əkin sahələrinə nəzarət tədbirləri davam edir. Növbəti nəzarət tədbiri Şabran rayonunda keçirilib.

Şabran rayonunda Dövlət Toxum Fondu tərəfindən toxumla təchiz edilən toxumluq sahələrə baxış keçirilib, fermer və təsərrüfat sahibləri ilə söhbətlər aparılıb. Aqrartexniki müəssisələrlə bağlı Dövlət Toxum Fondunun müəssisələri tərəfindən maarifləndirici məlumatlar verilib. Bildirilib ki, toxum üçün ayrılmış sahələr yüksək aqrartexniki qaydada becərilməli, sortların bioloji xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla gübrələnməli, səpin optimal müddətdə, düzgün təyin edilmiş normada və qısa vaxt ərzində aparılmalıdır.

Təsərrüfat sahibi Qəşəm Həsənovun sözlərinə görə, təbii hadisələrdən asılı olaraq yüksək məhsuldarlıq və keyfiyyətli məhsul əldə etmək üçün bütün tədbirləri vaxtında gös-tərilməli qaydalara uyğun olaraq tətbiq edilib.

Bu il hər hektardan 50-55 sentner məhsul əldə ediləcəyi gözlənilir.

Qeyd edək ki, ötən il Dövlət Toxum Fondu tərəfindən ölkəmizə 340 ton elit buğda toxumu idxal olunub. Fermer və təsərrüfat sahibləri tərəfindən alınan buğda toxumları ölkənin müxtəlif regionlarında əkilib. Ölkədə ərzaq təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə və yüksək reproduksiya toxumlarına olan tələbatı nəzərə alaraq, toxumçuluq üçün nəzərdə tutulan elit toxumlarının gətirilməsi Dövlət Toxum Fondu tərəfindən davam etdiriləcək.

Biləsuvarlı pambıqçılar səpində intensiv texnologiyaların tətbiqinə üstünlük verirlər

"Ağ qızıl"ın keçmiş şöhrətini özünə qaytaran biləsuvarlı pambıq ustaları son iki ildə pambıqçılıqda intensiv texnologiyaların tətbiqinə üstünlük verirlər.

Aprel ayından əkinə başlayan pambıqçılar bu gündə 4000 hektardan artıq sahədə çiyid səpinə işlərə keçiriblər. Əkinin 1000 hektardan çoxu sahələrə "tiro" üsulu ilə tətbiq edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, rayonun bütün kəndlərində çiyid səpinin qızğın çağırır. İstehsalçılar səpin mövsümünü başlayandan bu gündə 3500 hektardan çox sahədə səpin həyata keçirilib.

riblər. Bu il rayonda 929 istehsalçı ilə 3 tona qədər şirkət arasında 6966 hektar sahədə pambıq əkinə üçün müqavilə bağlanmışdır. Müqavilələrə əsasən, pambıq istehsalçıları lazımı texnika, toxum, gübrə və kimyəvi preparatlarla tam təmin edilirlər. Rayonun təcrübəli fermerləri sayəsində pambıqçılıqda əsasən intensiv texnologiyaların tətbiqinə üstünlük verilir. Belə ki, əsas diqqət suya tələbatı nəzərə almaqla, daha az sahədə daha çox məhsul götürməyə yönəlib. Builki əkinin 1200 hektara yaxını sahələrə "tiro" üsulu ilə tətbiq edilib.

Biləsuvar DAİM-in müəssisəsi Gülağa Qurbanovla söhbət zamanı bildirib ki, pambıqçılıq Biləsuvar rayonunda iqtisadiyyatın əsas sahələrindən biridir. Ona görə bu sahəyə xüsusi önəm verilir. "Mərkəz olaraq daim fermerlərin yanındaıq. Təbliğat-təşviqat işini aqrartexniki tədbirlərin vaxtında və keyfiyyətlə aparılması üzərində qurmuşuq. Çiyid səpinində əsas vacib aqrartexniki tədbirlərdən biri də torpağın səpinqabağı hazırlanmasıdır. Torpaq yaxşı səpinə hazırlanmışda toxum optimal dəriniyə düşür və bu da çıxışın normal, eyni vaxtda alınmasına səbəb olur. Bu isə gələcək məhsuldarlığın formalaşmasında böyük rol oynayır. Monitorinqlər aparmışıq. Aqrartexniki qaydalara düzgün əməl olunub. Bu gün dünyada pambığın "tiro" üsulu ilə əkinə geniş yayılıb. Rayonumuzda da bir ildir ki, bu üsulu tətbiq edirik. Bu il ümumi əkinin 30 faizindən çoxu "tiro" üsulu ilə əkiləcək. Bu günə qədər 930 hektar sahədə çiyid səpinə aparılıb", - deyir G.Qurbanov əlavə edib.

Pambıq əkin fermerləri də onlara yaradılan şəraitdən məmnundurlar. Dövlətin hər kiloqram pambıq üçün ödədiyi subsidiyalar təsərrüfat sahiblərini daha da ruhlandırır.

Onlardan biri də fermer Mürvət Qurbanovdur: "Bu gün 5 hektar sahədə səpin aparacağam. Lakin müqavilə üzrə əkin sahəm 13 hektardır. İlk dəfədir səpinə "tiro" üsulu ilə aparacağam. Bu üsulun üstün cəhəti ondadır ki, su itkisinin qarşısını alır, çıxışı tezləşdirir. Amafos gübrəsindən də istifadə edirik. Ötən il pambıq sahəmdə 40 sentner məhsuldarlıq olub, bu il isə bu rəqəmi 50 sentnerə çatdırmaq əzmindəyəm".

Rayonda hər gün 450-500 hektar sahədə çiyid səpinə aparılır.

Hələ eramızdan əvvəl IX-VIII əsrlərdə Cənubi Qafqazda arıçılıqla məşğul olmuşlar. Azərbaycanada arıçılıq qədim tarixə malikdir. X-XII əsrlərdə burada arıçılıq daha da inkişaf etmişdir. Hətta Azərbaycandan xarici ölkələrə arıçılıq məhsulları (bal, mum) ixrac edilmişdir.

Azərbaycanda arıçılığın inkişafına sovetlər dönmündə diqqət daha da artırıldı. Bu məqsədlə həmin dövrdə mövcud xırda dağınıq arıçılıq təsərrüfatları kolxoz və sovxozlarda, sonralar isə ixtisaslşdırılmış iri arıçılıq təsərrüfatlarında birləşdirildi. Hazırda belə təsərrüfatlarda arı ailələri müasir çoxqövdlü və yatıq pətəklərdə saxlanılır. Bu sahə As-tara, Samaxı, Quba, Qusar, Şəki, Zaqatala, Daşkəsən, Lerik, Lənkəran, Kəlbəcər, Laçın rayonlarında və Qarabağ bölgəsində daha geniş yayılmışdır.

Azərbaycanın arı genofondu iki növə bölünür - Bozdağ Qafqaz arısı və Sarı İran arısı. Bozdağ Qafqaz arısının Qabaqtop və Şahdağ populyasiyası, Sarı İran arısının isə Lənkəran və Sarı İran populyasiyası mövcuddur. Bozdağ Qafqaz arı cinsi öz səkiliyyəti və xortununun uzunluğuna görə Sarı Qafqaz arı cinsindən fərqlənir. Ən uzun xortumlu arılardan biri də Qabaqtop arı populyasiyası hesab olunur. Bu arı növü ilk dəfə 1906-cı ildə elmi cəhətdən aşkar edilmişdir. Beləliklə, bu növ dünyada məşhurlaşmışdır.

Bu gün dünyada ən çox bal istehsal edən ölkələrdən biri olan ABŞ-da ki arıların əcdadı da Qabaqtop arılarından törəmələrdir. Sovetlər dönmündə Azərbaycanda Qabaqtop arılarının yetişdirilməsi üçün qorxu və stansiyalar yaradılmışdır. Burada yetişdirilən ana arılar dünyanın 40-a qədər ölkəsinə damazlıq olaraq göndərilir.

Azərbaycan balı dünyada ən keyfiyyətli bal hesab olunur. FAO-nun Azərbaycan ofisinin rəhbəri Mələk Çakmakın deyir: "Beynəlxalq ekspertlərin fikrinə, ən yaxşı arı cinsi və ən yaxşı bal Azərbaycana məxsusdur. Biz də bu məhsulun daha çox istehsal edilib dünya bazarına çıxarılmasına dəstək verməyə çalışırıq".

Hazırda Azərbaycanda arıçılığın inkişafı yeni dövrə qədəm qoymuşdur. Dövlət tərəfindən həyata keçirilən aqrar islahatlarda arıçılığın inkişafına xüsusi önəm verilir. Bu sahədə Prezidentin "Azərbaycan Respublikasında arıçılığın inkişafının stimullaşdırılması haqqında" sərəncamı mühüm rol oynayır. Sərəncamda qeyd edilir ki, ölkəmizdə bal verən 600-ə qədər bitki

Arıçılar doğma yurdlarına dönrülər

növü mövcuddur. Bunların da təxminən 200-ü nektar və çiçək tozu mənbəyi arıçılığın genişləndirilməsi üçün daha böyük imkanlar yaradır. Hər bir arı 15 kilometr məsafə qət edərkən şirə yığa bilir.

Həmin sərəncama əsasən, arıçılıqla məşğul olan fiziki və hüquqi şəxslərə saxladıkları hər an ailəsinə (pəntəyə) görə 5 il müddətində 10 manat məbləğində subsidiya verilir. Bununla yanaşı, dövlət büdcəsindən yüksək məhsuldar bal arılarının yetişdirilməsi və arıçılıq məhsullarının istehsalının artırılması məqsədilə bu sahədə seleksiya və damazlıq işlərinin yaxşılaşdırılması üçün vəsait ayrılıb. Arıçılığın dövlət tərəfindən stimullaşdırılması sahədə məhsul istehsalının da iləndən-ile artmasına imkan verir.

Azərbaycanda arıçılığın ən çox inkişaf etdiyi bölgələrdən biri də Qarabağdır. Bu da həmin yerlərin saf təbiəti ilə bağlıdır. Yəni ölkəmizdəki 600-ə qədər bal verən bitki növlərinin demək olar ki, hamısı burada bitir.

Bu bölgədə arıçılığın inkişafı üçün lazım olan bütün mənasız şərait mövcuddur. Burada bitən müxtəlif gül və çiçəklər arıların başlıca yem mənbəyidir. Elo buna görə də Qarabağ balı öz keyfiyyətinə görə digərlərindən seçilir.

Bu ərazidə yaşayan insanlar dədəbabadan arıçılıqla məşğul olublar. Qarabağ arıçıları erməni işğalı zamanı bir çox təsərrüfatlarını orada qoyub gəlməyə məcbur olublar. Bununla belə, həmin ərazidə yaşayan insanlar imkanları çatdıqları qədər arı ailələrini

də özləri ilə pənah apardıqları yerlərə gətirib. Qəhrəman Azərbaycan əsgəri artıq həmin yerləri düşmən işğalından azad edib. İndi geri - doğma yerlərə köçməyin vaxtıdır.

Qubadlı rayonunun yaylaqlarına arıçılıq təsərrüfatlarının köçü başlayır. Öz təsərrüfatlarını yaylaqlara köçürmək istəyən fermerlərin mürciətləri arasında Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində müvafiq siyahı hazırlanıb, arıçı fermerlər Azərbaycan Respublikasının Məntəmizləmə Agentliyinin təşkil etdiyi təlimlərə cəlb olunublar. Təlimlərdə fermerlərə mina və partlamamış sursatla çirkənlmiş ərazilərdə davranış qaydaları izah olunub. Fermerlərdən köç edəcəkləri dislokasiya məntəqələrində təlimatə uyğun davranma-cayqlarına dair iltizamnamə alınıb.

Növbəti tədbir Sabirabad rayonunun Nəsimi kəndində Qubadlıdan olan arıçıların doğma yaylaqlara yola salınması ilə bağlı keçirilib. Tədbirdə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin rəsmiləri, Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyinin Bakı Ofisinin rəhbəri Fatih Yılmaz, Türkiyə səfirliyinin kənd təsərrüfatı üzrə müşaviri Hakan Qələndər, Qubadlı Rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbərliyi, Azərbaycan Arıçılar Assosiasiyasının sədri Bədrəddin Həsərov, Peşəkar Arıçılar Birliyinin rəhbəri El-xan Ələkbərov, Qubadlı rayonundan olan arıçı fermerlər iştirak ediblər.

"Dağ Arıçıları" İctimai Birliyinin rəhbəri Yusif Quliyev tədbir iştirakçılarını salamlayaraq bu köçün Qubadlı arıçıları üçün həmişəlik yadda qalacaq

hadisə olduğunu bildirib. Qubadlıdan olan arıçıların öz təsərrüfatlarını bu il rayonun yaylaqlarına qaldıracağı deyən Y.Quliyev bu işdə əməyi olan hər kəsə təşəkkürünü bildirib.

Xatırladaq ki, ötən il Kəlbəcər və Laçın yaylaqlarına arıçılıq və qoyunçuluq təsərrüfatlarının köçürülməsinə dair həyata keçirilmiş pilot layihə uğurla nəticələnib. Layihənin yekun nəticələri təhlil olunduqdan sonra bu ildən arıçılıq təsərrüfatlarının köç edəcəyi yaylaqların siyahısına Qubadlı rayonunun yaylaqları da əlavə olundu. Bununla da 30 ilə yaxın fasilədən sonra Qubadlıdan olan arıçılar öz təsərrüfatlarını doğma yaylaqlara köçürmək imkanı əldə edirlər.

Tədbirdə çıxış edən TİKA-nın Bakı ofisinin rəhbəri Fatih Yılmaz iki ölkə arasında əlaqələrin daim inkişaf etdiyini deyərək, təmsil etdiyi qurumun Azərbaycanda bir çox sahələrdə olduğu kimi, kənd təsərrüfatı sahəsində də layihələr həyata keçirdiyini deyib. Bu layihələr çərçivəsində Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində arıçılıq təsərrüfatlarına texniki dəstək göstərilir. "Dağ Arıçıları" İctimai Birliyi TİKA tərəfindən xüsusi konteynerlərlə təchiz olunub, birliyin məhsullarının qablaşdırılmasına köməklik göstərilir. Təsərrüfatlardakı ana ailələr Qubadlı yaylaqlarına bu konteynerlərdə köçürüləcək. Fatih Yılmaz Qubadlı arıçıları üçün xüsusi əhəmiyyətli kəşf edən bu gündən arıçıların sevincini bölüşməkdən məmnunluq duyduğunu deyib, arıçılara hər zaman dəstək olacaqlarını vurğulayıb.

Türkiyə səfirliyinin kənd təsərrüfatı üzrə müşaviri Hakan Qələndər iki ölkə arasında aqrar sahədə əməkdaşlığın bütün istiqamətlərdə inkişaf etdiyini deyib. Azərbaycanda Türkiyə ərazisində kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlığa dair imzalanmış memorandum və sənədləri xatırladın müşavir nəzərdə tutulan bütün istiqamətlər üzrə birgə fəaliyyətin davam etdiyini deyib. Hakan Qələndər Qubadlı arıçıların öz təsərrüfatlarını 30 illik fasilədən sonra doğma yaylaqlara köçürməsi münasibətilə təbrik edib.

Bu il Qubadlı rayonuna 38 arıçılıq təsərrüfatının köçürülməsi nəzərdə tutulub. Ümumilikdə Qubadlı yaylaqlarına 2207 arı ailəsi köçürüləcək. Arı ailələri Qubadlı şəhər mərkəzinin ətrafında, Qazyan, Muradxanlı, Xanlıq, Mollu, Hal, Mahmudlu, Bəxtiyarlı, Tatar, Qaraçalı və Zilanlı kəndlərində yerləşdiriləcək. Nazirlik tərəfindən yaylaq mövsümü ərzində Qubadlı rayonuna köçürülmüş təsərrüfatların daimi monitorinqi aparılacaq.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Zəngəzurun Azərbaycandan qoparılıb Ermənistanə verilməsi tarixi faktdır

Tarixin müxtəlif dövrlərində Azərbaycan xalqı çox haqsızlıqlara məruz qalıb. Qapısına gələnləri öliboş qayıtmayan, ümidsizlərə ümid olan, isti ocağında, süfrəsinin başında yer verən xalqımız təəssüf ki, xeyir-xahlığna, humanistliyinə görə bəzən çətin sınaqlarla üzləşib.

Onu ən ağır bəlalara, dözülməz ağrılara düşür edən isə bir vaxtlar ərazilərində yaşamaq üçün yer verdiyi ermənilər olub. Azərbaycan xalqının səmimiyyətindən, mehribanlığından, səxavətindən sui-istifadə edən məkrli ermənilər yaxşılığını yamanlıqla qarşılayıblar. Hətta onlara sığınacaq verən xalqa qarşı torpaq iddiaları irəli sürməkdən belə çəkinməyiblər. Hər dəfə ölləri nə fürsət düşəndə vəhşi xislətləri üzə çıxıb, azərbaycanlıların yaşayış məntəqələrinə hücum edib, evlərinə od vurub yandırılıblar. Günahsız insanlara yalnız milli və dini mənsəbiyyətinə görə dəhşətli işgəncələr veriblər, kimini qotla yitiriblər, kimini də si-kest ediblər.

Tarixin gərdişi yenidən dəyişəndə, ictimai-siyasi ab-hava durulub aydınlananda isə əvvəlki "məzlum" xalqa çevriliblər. Azərbaycan xalqı da inanıb-inanmamasından asılı olmayaraq, döndə-döndə düşmənlilik gördüyü erməniləri yenə qapısından qovmayıb, kömək əlini uzadıb, yardım göstərmiş.

Erməni məkr və saxtakarlığı

Erməni xisləti heç vaxt dəyişməyib. Hər dəfə ictimai-siyasi qarşıdurmalar yarananda, inqilabi hərəkat genişləndəndə "firsət bu fürsətdir" deyib öz bədnam planlarını həyata keçirməyə, Azərbaycan torpaqlarını zəbt edərək özlərinə ölkə, dövlət yaratmağa cəhd göstəriblər. "Böyük Ermənistan" xülyalarını reallaşdırmağa çalışıblar. Birinci Qarabağ müharibəsində ərazilərimizin 20 faizini işğal ediblər. 30 ilə yaxın azərbaycanlıları öz yurdlarına həsrət qoyublar.

Hər bir azərbaycanlı üçün ağır və ibrətəməli olan o illər artıq tarixə çevrilib. 2020-ci ildə 44 gün davam edən İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan Ordusu Ermənistan silahlı qüvvələrinin möğlubüyyətinə uğradaraq torpaqlarımızdan qovdu. Yağrı düşmənlərin tapdığından xilas olmuş o yerlərdə bu gün tikinti-quruculuq işləri aparılır. Qarabağın incisi, mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhəri indi möhtəşəm tədbirlərdə evsahibliyi edir. Onlardan biri də bu günlərdə keçirildi. Dünən azərbaycanlıları V qurultaylarını keçirmək üçün Şuşada toplaşdılar.

Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxışı zamanı bildirdi ki, biz faşizmi məhv etdik: "Biz Cənubi Qafqazı faşizmdən xilas etdik. Ancaq hələ də faşizmin təzahürləri baş qaldırıb, hələ də Ermənistan bəzi dairələr və dünya erməniliyi, xarici ölkələrdə yaşayan ermənilər bizi hədələməyə çalışırlar. Amma İkinci Qarabağ müharibəsinin tarixçəsi onların yadından çıxarmalıdır". Dövlət başçısı diqqətə çatdırdı ki, biz gücümüzü artırıb. İlyarım ər-

zində ordu quruculuğu sahəsində çox böyük işlər görüldüyünü vurğulayan Prezident İlham Əliyev açıqladı ki, həm döyüş qabiliyyəti, həm milli ruh, həm mənəvi ruh, silah-sursat, texnika, yeni döyüşkən hərbi birləşmələrin yaradılması - bütün bunları biz məhz ona görə edirik ki, erməni faşizminin hələ də təzahürləri var və biz hər an erməni faşizmini, - əgər bir daha baş qaldırsa, - əzməyə hazır olmalıyıq və hazırıq.

Prezident İlham ƏLİYEV: "XIX əsrdə imzalanmış müqavilələri beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmaq kifayətdir"

Azərbaycan həqiqətlərinin bütün dünyaya bəyan edilməsi, bu istiqamətdə təbliğat işinin gücləndirilməsi xalqımızın, dövlətimizin haqlı və ədalətli mübarizəsində böyük əhəmiyyət daşıyır. Prezident İlham Əliyev qurultaydakı çıxışında bu barədə demişdir: "Yəni yaşadığımız ölkələrin ictimaiyyətini, əgər belə demək mümkündürsə, maarifləndirmək lazımdır - həm Azərbaycan realıqları haqqında, postmünaqişə dövrü haqqında və Azərbaycan tarixi haqqında. Hesab edirəm ki, bu, çox vacibdir. Çünki tarixi amillər həmişə istənilən münaqişənin siyasi və digər yollarla həll edilməsi üçün çox vacibdir. Tarix də göz qabağındadır. Uzaq tarixə getməyə ehtiyac yoxdur. Sadəcə olaraq, XIX əsrdə imzalanmış müqavilələri beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmaq kifayətdir. Kürəkçay, Güllüstan, Türkmənçay sülh müqavilələri. Orada erməni əhalisindən söhbət getmir. Kürəkçay müqaviləsini İbrahimxəlil xan Şuşalı və Qarabağlı, - titulu belə də gedib, - imzalayıb. XIX əsrin bu tarixi hadisələrindən sonra Qarabağa ermənilərin kütləvi köçü başlamışdır. Bu da heç kimə sirr deyil və artıq dünya ictimaiyyəti, ekspertlər bunu bilir, yaxşı olar ki, geniş ictimaiyyət də bunu bilsin. Azərbaycan xalqına qarşı edilən haqsızlıqlar haqqında biz beynəlxalq ictimaiyyəti məlumatlandırmalıyıq. XIX əsrdə, XX əsrin əvvəllərində ermənilərin Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi. 1920-ci ildə sovet hakimiyyəti tərəfindən Zəngəzurun Azərbaycandan qoparılıb Ermənistanə verilməsi, bu da tarixi faktdır. Ondan iki il əvvəl Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin İrəvanı Ermənistanə bağışlaması, bu da sənədlərlə təsdiq olunan faktdır. 1921-ci ildə sovet hakimiyyəti tərəfindən bizə qarşı növbəti təcridat hazırlanırdı. Zəngəzur 1920-ci ilin noyabrında bizdən qoparıldı, bir il sonra Qafqaz Bürosu Qarabağ da bizdən qoparmaq istəyirdi. Ancaq alınmadı və qərar qəbul olundu ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tərkibində saxlanılsın. Amma buna baxmayaraq, ilyarım keçəndən sonra - 1923-cü il iyulun 7-də Azərbaycan ərazisində tamamilə əsassız, süni bir qurum yaradıldı - Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti. Bunun yara-

dılmasının heç bir əsası yox idi. O vaxt indiki Ermənistan da yaşayan azərbaycanlıların sayı Qarabağda yaşayan ermənilərlə müqayisədə bəlkə də iki dəfə çox idi. Ancaq nədənsə bu muxtar vilayəti orada yox, burada yaradıblar. Bunu yaradıblar və eyni zamanda qədim Azərbaycan şəhərini - Şuşanı da onun tərkibinə salıblar, bir məqsədlə ki, Şuşa erməniləşsin".

Qarabağın baş tacı olan Şuşanı erməniləşdirməyə nə qədər çalışsalar da, alınmadı. Dövlət başçısının qeyd etdiyi kimi: "Şuşa öz milli ruhunu o vaxt həmişə qoruyurdu və işğal dövründə ermənilər Şuşanı erməniləşdirə bilmədilər".

Ondan sonra 1940-1950-ci illərdə azərbaycanlıların Ermənistanından kütləvi deportasiyasını xalqımız üçün böyük faciə və böyük ədalətsizlik adlandıran Prezident İlham Əliyev tarixi faktları xatırladı: "Azərbaycanlılar öz tarixi torpaqlarından Azərbaycanın Mil-Muğan zonasına zorla köçürülmüşdür. O Azərbaycana qarşı bu edildi ki, İkinci Dünya müharibəsində 300 min Azərbaycan övladı müharibəyə getdi, qayıtmadı. O Azərbaycan ki, İkinci Dünya müharibəsində sovet ordusunun yanacağına 90 faizini verirdi. Əgər Azərbaycan olmasaydı, Azərbaycan nefti olmasaydı, Sovet İttifaqı müharibədə qələbə qazana bilməzdi və 3-4 il bundan sonra xalqımıza qarşı bu ədalətsizlik hansı mənasızlığa sığır?"

Müəffər xalq, qalib dövlət kimi yaşamağın qüruru

Prezident İlham Əliyev tariximizi bilməyimizin zəruriliyindən danışırdan demişdir ki, bu tarixi bilmədən 1980-1990-cı illərin tarixi yarımçıq qalacaq: "Ondan sonra 1980-ci illərin sonlarında başlamış separatizm meyilləri faktiki olaraq Qarabağın böyük hissəsini Azərbaycandan qopardı. Hələ Sovet İttifaqı dövründə bunu etdilər. Xüsusi idarəetmə komitəsi yaradıldı və Moskvadan bir ermənipərəst adam təyin olundu. Ondan sonrakı tarix də bəllidir. Bax, bizim xalqımız iki əsr ərzində bütün bu iztirablardan keçib və nəhayət öz sözünü deyib. Nəhayət, "dəmir yumruq"la düşmənin başını əzib, tarixi ədaləti və milli ləyaqəti bərpa edibdir".

Azərbaycanın Vətən müharibəsində qalibiyyəti bir daha təsdiq etdi ki, sonunda ədalət, haqqın tərəfində olanlar zəfər çalılar. Dövlət başçısı çıxışında bildirdi ki, bundan sonra Azərbaycan xalqı müəffər xalq, dövlətimiz qalib dövlət kimi əbədi yaşayacaq: "Bu, böyük xoşbəxtlikdir - hamımız üçün, Azərbaycanda yaşayanlar, Azərbaycan vətəndaşları üçün, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün. Bu tarixi missiyanı həyata keçirən bizim qəhrəman övladlarımız tarix qarşısında, xalq qarşısında, Vətən qarşısında misilsiz xidmətlər göstərmişlər".

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

xalqımızı Ramazan bayramı

münasibətilə
təbrik edir,
ruzi-bərəkət,
əmin-amanlıq və
xoş gələcək
arzulayır

Bayramınız mübarək!

"Bakı Abadlıq Xidməti" MMC

Azərbaycan xalqını

Ramazan bayramı

münasibətilə təbrik edir, sülh, xoşbəxtlik,
ruzi-bərəkət və firavan həyat arzulayır

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Günay Bank

**Azərbaycan xalqını
Ramazan bayramı
münasibətilə təbrik edir,
hər bir ailəyə səadət,
sevinc dolu günlər arzulayır**

BAYRAMINIZ MÜBARƏK!

Vərəsəlik hüququ anlayışı bir neçə növə bölünür: obyektiv vərəsəlik hüququ, subyektiv vərəsəlik hüququ, vərəsəlik münasibətlərini tənzimləyən qanunvericilik və vərəsəlik hüququ tədris fənni (kursu) mənasında.

Obyektiv vərəsəlik hüququ dedikdə, fiziki şəxsin ölümündən sonra qalmış mirasın, yəni ölüyü məqamədək malik olduğu əmlak hüquqlarının (miras aktiv) və cümlədən xüsusi mülkiyyət hüququ qanunla qorunur. Dövlət vərəsəlik hüququna təminat verir.

Vərəsəlik hüququnu təmin edən qanunvericilik qanun üzrə vərəsələrin dairəsinə, vəsiyyət şəraitini, mirasın qəbulu və ondan imtina, vərəsəlik şəhadətnamələrinin verilməsi qaydaları və müddətlərini müəyyənləşdirir.

Vərəsəlik münasibətlərini tənzimləyən qanunvericilik vərəsəliklə bağlı yaranan mülki hüquq münasibətlərini, eləcə də vərəsəliklə bağlı olan digər mülki hüquq münasibətlərini tənzimləyən normativ hüquq aktlarının məcmusudur.

Vərəsəlik hüququ tədris fənni vərəsəlik institutuna dair konsepsiya, nəzəriyyə və doktrinal (elmi) fikirləri əhatə edir.

Vərəsəlik hüquq münasibətləri müəyyən hüquqi fakt əsasında yaranır. Q.S. Lımanşinin fikrincə, vərəsəlik hüquq münasibətləri vərəsəlik açıldığı andan əmələ gələn, vərəsəliyin bölünməsi anında xitam olunaraq vərəsələrdə miras qoyanın malik olduğu analoji hüquqlar yaranan və mülki hüquq normaları ilə nizama salınan mütləq əmlak münasibətləridir.

S.P.Qrişayev göstərir ki, həm iqtisadi, həm də hüquqi kateqoriya kimi mülkiyyətin formalaşması və möhkəmlənməsi prosesi ilə sıx bağlı olan qədim tarixə malik hüquq institutlarından biri olan vərəsəlik institutu bir tərəfdən mülkiyyətçiyə öz əmlakı üzərində sərəncam verməklə bağlı səlahiyyətin realizə olunmasına imkan

yaradır, digər tərəfdən mülkiyyət hüququnun yaranması üçün osaslardan biri kimi çıxış edir.

V.N.Yakovlev qeyd edir ki, bəşər cəmiyyətinin ilkin inkişaf mərhələsi olan ibtidai-icma cəmiyyətində yaranan Roma vərəsəlik hüququ bütün ictimai-iqtisadi formasiyalarda - quldarlıq, feodal, kapitalist və sosialist quruluşlarında inkişaf edərək çox uzun və mürəkkəb bir yol keçmişdir. Bu formasiyaların hər biri vərəsəlik hüququnun məzmununda müəyyən dəyişikliklərə bərabər xeyli dəyişmiş, müasir çağırışlara cavab verən xüsusi qaydada notariat fəaliyyəti tətbiq edilmişdir. Bütün bunlar Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və onun layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin həyata keçirdiyi müasir ictimai-siyasətinin göstəricisidir.

Təsdiqi deyildir ki, Azərbaycan notariatının təcrübəsi xarici ölkələrin notariat qurumları tərəfindən maraqla öyrənilir, rəqəmsal notariatımız isə nəinki Avropa, dünya notariat sistemində nümunə kimi qəbul edilir.

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin "Elektron notariat" informasiya sistemi vərəsəlik işlərinin həllində mühüm rol oynayır. Belə ki, bu sistem vasitəsilə vərəsəlik hüququ ilə bağlı aşağıda göstərilən məlumatlar real vaxt rejimində əldə edilir: mirasın açıldığı yer və ərazi aidyyəti, vərəsələrin dairəsi, vərəsələrin miras qoyanla qohumluq faktını təsdiqləyən akt qeydləri, digər notariat ofisində vərəsəlik işinin açılıb-açılmaması, miras qoyanın vəsiyyətnaməsi və onun qüvvədə olub-olmaması, mirası qəbul etmiş və ya ondan imti-

na etmiş vərəsələrin təsdiqlənmiş ərizələri və sair.

"Elektron notariat" informasiya sisteminin tətbiqi aparılan notariat hərəkətlərinin keyfiyyətini artırmış, notariat sahəsində vətəndaşlara daha çevik və keyfiyyətli xidmət göstərilməsinə şərait yaratmış, notariat sənədlərinin qanunauyğunluğu tam təmin edilmişdir.

Mülki dövryyəni təmin etmək, sahibkarlıq fəaliyyətini dəstəkləmək və sərbəst bazar iqtisadiyyatının inkişafına şərait yaratmaq vəzifələrinə 1999-cu ildə qəbul edilmiş Mülki Məcəllənin əsas vəzifələri kimi müəyyən edilmişdir.

Ölkəmizin hüquq sistemi Kontinental Avropa hüquq sistemində uyğun olmaqla Roman-German hüquq ailəsinə aiddir. Burada ictimai münasibətlər əvvəlcədən yazılmış və dərc edilmiş qanunlarla tənzimlənir. Buna görə də, qanunvericinin qayəsi qanunların həyatın yeni çağırışlarına cavab verməsidir.

Kontinental Avropa hüquq sisteminin əsas dayaqlarından biri yazılı sübutlara üstünlük verilməklə ictimai münasibətlərdə qanunçuluğun təminatıdır.

Yazılı sübutları tərtib edib qanunauyğun formada rəsmiləşdirən və dövryyəyə təqdim edən notariat Azərbaycanda yüksək inkişaf mərhələsinə keçmiş və bazar iqtisadiyyatında azad sahibkarlığın əsas təminatçılarından birinə çevrilmişdir. Cəmiyyətdə notariatın nüfuzu davamlı olaraq artmaqdadır. Belə ki, notariuslara müraciət edənlərin və aparılan notariat hərəkətlərinin sayının ilbəil çoxalması cəmiyyətin notariatıya etibarının və notariusların reytinginin əsas meyandır.

Qüvvədə olan Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 1133-1325-ci maddələri vərəsəlik məsələlərinə həsr olunmuşdur. Həmin məcəllənin "Vərəsəlik anlayışı" adlanan 1133-cü maddəsində göstərilir ki, "ölmüş şəxsin (miras qoyanın) əmlakı başqa şəxslərə (vərəsələrə) qanun üzrə və ya vəsiyyət üzrə və ya hər iki əsasla keçir.

Qanun üzrə vərəsəlik (ölmüş şəxsin əmlakının qanunda göstərilmiş şəxslərə keçməsi) o zaman qüvvədə olur ki, miras qoyan vəsiyyətnamə qoymur, yaxud vəsiyyətnamə tamamilə və ya qismən etibarsız sayılır".

Hüquqşünas rəyi

Vərəsəlik hüququnun təminatı

Tarixən qanun üzrə vərəsəlik hüquq institutu kimi vəsiyyət üzrə vərəsəlikdən daha əvvəl formalaşmışdır. Müasir hüquq elmində isə vəsiyyət üzrə vərəsəlik daha çox üstünlük verilir. Vəsiyyət üzrə vərəsəlik mənəbəyi miras qoyanın sadə yazılı formada və ya notariat qaydasında təsdiqlənən vəsiyyətnamədə əks olunmuş iradə ifadəsidir.

Fiziki şəxsin ölümündən sonra öz əmlakını və ya onun bir hissəsini həm vərəsələr arasında, həm də kənar adamlar arasında bir və ya bir neçə şəxsə vəsiyyət edə bilər.

Qanun üzrə vərəsələrin dairəsi miras qoyanın qohumlarından ibarətdir. Mülki Məcəllənin "Qanun üzrə vərəsələr" adlanan 1159-cu maddəsinə görə, qanun üzrə vərəsəlik zamanı aşağıdakılar bərabər pay hüquqlu vərəsələr sayılırlar: Birinci növbədə - ölənin uşaqları, miras qoyanın ölmündən sonra doğulmuş uşaq, arvad (ər), valideynlər (övladlığa götürülənlər).

Övladlığa götürülən və onun övladları övladlığa götürülən vərəsələri və ya qohumları kimi övladlığa götürülən uşaqlarına və onların övladlarına bərabər tutulurlar. Bu sonuncuların nəvələri, nəticələri və uşaqları o halda qanun üzrə vərəsə sayılırlar ki, mirasın açıldığı vaxt miras qoyanın vərəsələri olacaq valideynləri sağ olmasın. Onlar qanun üzrə vərəsəlik zamanı onların ölmüş valideyninə çatması paydan bərabər miras alırlar.

Sonuncuların nəvələri, nəticələri və uşaqları, əgər onların valideynləri mirasın qəbulundan imtina etmişlərsə, vərəsə ola bilməzlər.

İkinci növbədə - ölənin bacıları və qardaşları. Miras qoyanın bacısı uşaqları və qardaşı uşaqları və onların uşaqları o halda qanun üzrə vərəsə sayılırlar ki, mirasın açıldığı vaxt miras qoyanın vərəsəsi olacaq valideynləri sağ olmasın. Onlar qanun üzrə vərəsəlik zamanı onların ölmüş valideyninə çatması paydan bərabər olaraq miras alırlar.

Üçüncü növbədə - həm ana tərəfdən, həm də ata tərəfdən nənə və baba, nənənin anası və atası, babanın anası və atası. Nənənin anası və atası, babanın anası və atası o halda qanun üzrə vərəsə sayılırlar ki, mirasın açıldığı vaxt nənə və baba sağ olmasın. Dördüncü növbədə - xalalar və

bibilər, dayılar və əmilər. Beşinci növbədə - xala uşaqları və əmi uşaqları, dayı uşaqları və əmi uşaqları, onlar sağ olmadıqda isə onların uşaqları".

"Notariat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun VIII fəslində vərəsəlik hüququ haqqında şəhadətlərin verilməsinə həsr olunmuşdur. Bu qanunun 57-ci maddəsinə uyğun olaraq, "mirasın açıldığı yerin notariusu vərəsəlik qaydasında keçən əmlak vərəsələrə və dövlətə vərəsəlik hüququ haqqında şəhadətnamə verir. Şəhadətnamə mülki qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müddətlərdə verilməlidir".

Həmin qanunun 58-ci maddəsinə görə, "vərəsəlik hüququ haqqında şəhadətnamə mülki qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada mirası qəbul etmiş vərəsələrin yazılı ərizəsi ilə bütün vərəsələrə və ya onların arzusundan asılı olaraq hər birinə ayrılıqda verilir. Mirasın qəbulu müddətində ötürülmüş vərəsələr mirası qəbul etmiş bütün digər vərəsələrin yazılı razılığı ilə vərəsəlik hüququ haqqında şəhadətnamə daxil edilə bilər. Razılıq notarius tərəfindən vərəsəlik hüququ haqqında şəhadətnamə verilməkdə təqdim olunmalıdır.

Notarius yetkinlik yaşına çatmamış və fəaliyyət qabiliyyəti olmayan vərəsələrin adına vərəsəlik hüququ haqqında şəhadətnamə verilməsi barədə onların əmlak mənafeələrini mühafizə etmək məqsədilə vərəsənin yaşayış yeri üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanına məlumat verməlidir.

"Notariat" haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun 59-cu maddəsində qeyd olunur ki, "notarius qanun üzrə vərəsəlik hüququ haqqında şəhadətnamə verərək sübutlar tələb etmək yolu ilə miras qoyanın ölüm faktını, mirasın açıldığı yeri və vaxtı, şəhadətnamə verilməsi barədə ərizə ilə müraciət edən şəxslərin qanun üzrə vərəsəliyi çağırılmaları üçün osasların olmasını, miras əmlakının tərkibini və olduğu yeri yoxlamalıdır.

Mülki Məcəllənin 1321.1-ci maddəsinə əsasən, vərəsəliyi çağırılmış şəxslər mirasın açıldığı yerdəki notariat orqanından vərəsəlik şəhadətnaməsi tələb edə bilərlər.

Mülki Məcəllənin 1322-ci maddəsinə görə, "vərəsəlik şəhadətnaməsi vərəsələrə mirasın açıldığı gündən altı ay keçdikdən

Azərbaycan xalqını
**Ramazan
bayramı**
münasibətilə təbrik edir, bolluq,
firavanlıq və işıqlı gələcək arzulayır

sonra istənilən vaxt verilir. Əgər notariat orqanında şəhadətnamə tələb edən şəxslərdən savayı, başqa vərəsələrin olmadığı barədə məlumat yadırsa, vərəsəlik şəhadətnaməsi altı aydan da tez verilir".

"Notariat" haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun 60-cı maddəsinə görə, "notarius vəsiyyətnamə üzrə vərəsəlik hüququ haqqında şəhadətnamə verərək miras qoyanın ölüm faktını, vəsiyyətnamənin olmasını, mirasın açılma yerini və tarixini, miras əmlakının tərkibini yoxlamalıdır.

Notarius mirasda məcburi pay hüququ olan şəxslərin dairəsini də yoxlamalıdır". Qeyd edilməlidir ki, vərəsə mirasın qəbulundan imtina edilməsi haqqında mirasın qəbulu üçün nəzərdə tutulmuş müddətdə notarius ərizə verə bilər. Bu ərizəni notarius verən vərəsə bilməlidir ki, mirasdan imtina ərizəsi verməklə mirasdan pay almaq hüququna xitam verir və mirasdan imtina haqqında ərizəni notarius verdikdən sonra geri götürə bilməz.

Notarius vərəsəlik hüququ haqqında şəhadətnaməni mirası qəbul etmiş vərəsələrin yazılı ərizəsi ilə bütün vərəsələrə və ya onların arzusundan asılı olaraq hər birinə ayrılıqda verir.

Təcridə bəzən vərəsələr elə hesab edirlər ki, onların payı mirası qəbul etməsələr belə toxunulmaz olaraq saxlanılır. Halbuki qanun mirasın vaxtında qəbul edilməsini tələb edir.

Belə ki, vərəsə Mülki Məcəllə ilə müəyyən edilmiş müddətlər daxilində mirası qəbul etmədikdə və ya ondan imtina etmədikdə (vərəsənin vəsiyyəti) onun payı miras vaxtında qəbul etmiş vərəsələrin payına olavə edilir.

Vərəsəlik hüquqlarının təmin edilməsində ən vacib olan hərəkət mirasın vaxtında qəbul edilməsidir. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş müddətdə notariat ofisində mirasın qəbuluna dair ərizənin verilməsi həmin vərəsələrin payının saxlanılmasını birmənalı şəkildə təmin edir və digər vərəsələrə vərəsəlik şəhadətnaməsi verilən zaman onun mirasda payının mübahisələrinə tərəfdən nəzərə alınır.

Hər bir vərəsə mirasın qəbulu ilə bağlı notarius vaxtında ərizə verməklə vərəsəlik hüquqlarını rəsmiləşdirərsə, gələcəkdə vərəsələrin arasında mülki mübahisələrin qarşısını alar, eləcə də vərəsələrin dairəsinin müəyyən olunması işində notarius kömək edə bilər.

Daxil KƏRİMOV,
Hüquq üzrə fəlsəfə doktoru,
xüsusi notarius

Azpetrol şirkəti xalqımızı Ramazan Bayramı münasibətilə təbrik edir!

AZPETROL

GCM
GLOBAL ENERGY AZERBAIJAN

"Global Energy Azerbaijan" şirkəti və onun törəmə şirkətləri Azərbaycan xalqını

"Absheron Operating Company"

"Binagadi Oil Company"

"Karasu Operating Company"

"Shirvan Operating Company"

"Neftechala Operating Company"

Ramazan bayramı

münasibətilə təbrik edir,
hər bir ailəyə sevinc,
səadət dolu günlər
arzulayır.

Sonun başlanğıcı

İki il davam edən tibbi maska
tələbi bu gündən ləğv olunur

COVID-19 infeksiyasının artıq dünyada yayılma sürəti xeyli səngiyib. İki ildən çoxdur ki, Yer üzünün mübarizə apardığı "taclı" bəla insanlığın yaxasını buraxmağa hazırlaşır. Bununla da COVID-19 sayəsində yaşamımızın bir nömrəli ehtiyacına çevrilən bəzi vasitələr, riayət olunması vacib qaydalar da həyatımızdan çıxmağa başlayıb. İndi dünyanın əksər ölkəsində qadağalar aradan götürülüb ki, bunların arasında qapalı məkanlarda maskadan istifadənin ləğvi də var.

Epidemioloji vəziyyət normallaşıb

Koronavirus infeksiyasının ilk yayıldığı, yəni virusa qarşı əsas mübarizə üsulunun sət qapanmalar olduğu və hələ peyvəndlərin hazırlanmadığı dövrlərdə insanları infeksiyadan qoruyacaq əsas təsirli üsullardan biri kimi tibbi maskadan istifadə tələb olunurdu.

Bununla bağlı ölkəmizdə də 2020-ci il may ayının 29-da Nazirlər Kabineti "Xüsusi karantin rejimində tənəffüs yollarını qoruyan fərdi vasitələrdən istifadə tələbləri barədə" qərar qəbul etmişdi. Qərarla bildirilirdi ki, Azərbaycan Respublikasının ərazisində yeni növ koronavirus infeksiyasının insanlarda yayılması qarşısının alınması məqsədilə sosial məsafəni gözləmək şərtlə tənəffüs yollarını qoruyan fərdi vasitələrdən (tibbi maska, parça maska, respirator və sair) istifadə edilməlidir.

Həmin vaxt dünyanın bir çox ölkəsində olduğu kimi, Azərbaycanda da epidemiya əleyhinə, sanitariya-gigiyena və karantin rejimləri dövründə tənəffüs yollarını qoruyan fərdi vasitələrdən istifadə ilə bağlı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən tələblərin pozulmasına, habelə vəzifəli şəxslər tərəfindən həmin tələblərin pozulmasının qarşısının alınmamasına görə cərimələr müəyyən edilmişdi.

Pandemiya şəraitində yaşadığımız müddətdə respublikamızda infeksiyaya qarşı aparılan mübarizə metodları, xüsusilə vaksinasiya prosesi sayəsində demək olar ki, hazırda koronavirusa qalib gəlmiş və maska taxmaq tələbi də daxil olmaqla əksər qadağalar ləğv edilmişdir.

Çünki ölkədə epidemioloji vəziyyətin normallaşması ilə yoluxma halları aşağı

düşüb və son zamanlar virusdan ölüm sayı qeydə alınmır.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda bu günə qədər yeni növ koronavirusa qarşı vətəndaşlara 13 milyondan çox vaksin vurulub. Birinci mərhələ üzrə vurulan peyvəndlərin ümumi sayı 5, ikinci mərhələ üzrə 4, üçüncü və daha çox doza vaksinlərin isə sayı 3 milyondan çoxdur. Pozitiv nəticədən sonra vurulan "buster" doza vaksinlərinin sayı isə 238 mindən çoxdur.

Ləğv olunsa da, müəyyən yerlərdə istifadəsi tövsiyə edilir

Bu məsələ göstəricilərə əsasən Nazirlər Kabineti bu gündən etibarən, xüsusi karantin rejimində tənəffüs yollarını qoruyan fərdi vasitələrdən (tibbi maska, parça maska, respirator və s.) istifadə tələbinin ləğv edilməsi barədə qərar qəbul edib.

Eyni zamanda Azərbaycan Respublikasında beynəlxalq hava limanı ərazisində və təhsil müəssisələrində tibbi maskalardan istifadə artıq məcburi xarakter daşmır və yalnız tövsiyə edilir.

Xatırladaq ki, açıq havadakı ictimai yerlərdə tənəffüs yollarını qoruyan fərdi vasitələrdən istifadə tələbi ötən il may ayının 31-dən ləğv edilmişdi.

Pandemiyanın səngidiyi və virusa yoluxma hallarının xeyli aşağı düşdüyü bu həssas dövərdə də xüsusilə ehtiyatlı olmaq vacibdir. Həmçinin mütəxəssislər risk qrupunda olan şəxslərin maskadan istifadəsinə arzuolunan hesab edir.

Məsələn ilə əlaqədar "Azərbaycan" qəzetinin suallarını cavablandırın Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti, infeksiyoz Təyyar Eyvazov bildirdi ki, pandemiya davam edir, yoluxma halları aşağı səviyyədə olsa da qeydə alınır. Buna görə də qapalı məkanlarda kiçik də ol-

sa, risk mövcuddur. Bu baxımdan maskanın xüsusən risk qrupuna aid edilən şəxslər tərəfindən qapalı məkanlarda taxılması arzuolunandır.

Qoruyucu tibbi maska sayəsində virus infeksiyalarının sayı xeyli azaldı

İnfeksiyoz deyir ki, pandemiyanın ilk dövründə maskanın taxılması, digər tədbirlər - sosial məsafəni saxlanması və gigiyenik qaydalara əməl olunması infeksiya ilə əsas mübarizə vasitələri idi: "Biz gördük ki, əhəlinin böyük hissəsinin bu cür qaydalara etinasız yanaşdığı vaxtlarda yoluxma hallarının sayında artımlar baş verirdi".

Mütəxəssis onu da qeyd etdi ki, maska taxılması, ələlxüs da soyuq aylarda, insanların növbəti yeni koronavirus infeksiyasından, həmçinin digər respirator infeksiyalardan qorudu. Xüsusən də qrip və digər kəskin respirator virus infeksiyalarının sayı xeyli azaldı. Çünki bu universal qaydalar bütün hava-damcı infeksiyalarından qoruyur.

Həkimin sözlərinə görə, maskadan mütəmadi istifadə zamanı heç bir zərərli təsir qeydə alınmayıb. Bununla yanaşı, maskanın düzgün istifadəsinə diqqət etmək lazımdır.

"Ümumilikdə əvvəlki həyat vərdişlərimizə qayıtmaq pandemiyadan qaldırılan, insanlarda müsbət emosional fon yaradır" deyə T.Eyvazov bildirdi ki, hazırda bir sıra ölkələrdə qapalı məkanlarda maska qadağı aradan qaldırılıb və ya yaxın vaxtlarda götürülməsi planlaşdırılıb.

Xatırladaq ki, koronavirus infeksiyasının ölkə ərazisində yayılmasının, onun törədə biləcəyi fəsadların qarşısının alınması məqsədilə Azərbaycanda xüsusi karantin rejiminin müddəti 1 iyul 2022-ci ilə qədər uzadılıb. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı da ümumi karantin qadağalarının aradan qaldırılmasında tələskənliyə yol verilməməsinə tövsiyə edir.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Coca-Cola

şirkəti
Azərbaycan xalqını

Ramazan bayramı münasibətilə təbrik edir, hər bir ailəyə səadət, sevinc dolu günlər arzulayır.

İxracı göndərilən neft məhsullarının həcmi azalıb

Yanvar-mart aylarında ölkədən 158,7 min tondan çox xam məhsullardan başqa, bitumlu süxurlardan alınmış neft və neft məhsulları - tərkibində neft və ya neft

məhsullarının miqdarı 70 kütə faiz və ya daha artıq olan məhsullar ixrac edilmişdir. İxrac edilən məhsulların dəyəri isə 91,07 milyon ABŞ dollarından çox olub.

Xatırladaq ki, 2021-ci ilin müvafiq aylarında Azərbaycandan 225,6 min ton neft məhsulları ixrac edilmiş, həmin ixracın dəyəri 91,2 milyon dollar olmuşdu.

Hər anı sağlıq və sevinc dolu,
gözəl bir bayram keçirməyinizi arzu edirik.
**Ramazan Bayramınız
Mübarək Olsun!**

TEKFEN
TEKFEN İNŞAAT
TEKFEN CONSTRUCTION

Şuşa I Beynəlxalq Kulinarıya Festivalına evsahibliyi edəcək

Mayın 5-dən 8-dək Heydər Əliyev Fondu və Dövlət Turizm Agentliyinin təşkilatlığı ilə Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşada müxtəlif ölkələrin kulinarları bir araya gələcəklər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ləzzət təamlar bayramına çevriləcək Şuşa I Beynəlxalq Kulinarıya Festivalında bu şəhərin qədimliyi, gözəlliyi, Azərbaycan xalqının qonaqpərvərliyi bir daha nümayiş etdiriləcək. Beynəlxalq Kulinarıya Festivalında Almaniya, Avstriya, Çin, Fransa, Gürcüstan, İndoneziya, İran, İsrail, İtaliya, Malayziya, Türkiyə və Yaponiyadan kulinarlar qonaqları ölkələrinin təamları ilə tanış edəcəklər. Qonaqlar peşəkar aşpazların ustad dərslərində də iştirak edib yemək hazırlamağın inceliklərini öyrənə biləcəklər.

Kulinarıya festivalına Azərbaycanın müxtəlif iqtisadi rayonları - Abşeron-Xızı, Bakı, Dağlıq Şirvan, Gəncə-Daşkəsən, Lənkəran-Astara, Mərkəzi Aran, Naxçıvan, Qarabağ, Quba-Xaçmaz, Şəki-Zaqatala və digərləri qatılacaqlar. Festival günlərində 11 milli, 11 xarici və Milli Kulinarıya Mərkəzinin pavilyonları qurulacaq və qonaqlar Azərbaycanın bölgələrinin, eləcə də dünya mətbəxinin nümunələrini

dadına baxa biləcəklər. Festivalda dequstasiya üçün şərablar, pendirlər və digər məhsulların təklif olunduğu zonalar da fəaliyyət göstərəcək.

Tədbirdə Belçika, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Fransa, İtaliya, İsrail, Kanada, Koreya Respublikası, Rusiya, Türkiyə və digər ölkələrdən qida sahəsi üzrə 40 beynəlxalq ekspert, qida üzrə bloqçular da təmsil olunacaqlar.

Festival zamanı Şuşada təkcə dünya xalqlarının təamları deyil, həmçinin müxtəlif ölkələrin maddi və mənəvi dəyərləri təqdim ediləcək. Bu konsepsiyaya əsasən, festivalda quraşdırılacaq pavilyonlar da fərqli formata daşacaq. Hər pavilyon qonaqları ayrı-ayrı ölkələrə xas memarlıq quruluşu, milli musiqi ilə salamlayacaq, tanınmış əsərlərdən parçalar səhnələşdiriləcək. Festival günlərində qonaqlara ümumilikdə 100-dən çox incəsənət ustasının iştirakı ilə bədii program təqdim ediləcək. İstirahət və əyləncə zonasındakı pavilyonlarda tamaşalar, konsert və sərgilər təşkil olunacaq.

Festival çərçivəsində Azərbaycanın milli sənətkarlıq nümunələri də sərgilənəcək. 5 May Xalçaçı Günü təsadüf etdiyindən "Azərbayca" ASC-nin yaradıcı heyəti xalçaçılıq ənənələrinə dair müxtəlif

interaktiv təqdimatlar edəcək. Burada xalçanın ərsəyə gəlməsi prosesi canlandırılacaq və interaktiv teatr tamaşasında xalçanın yaradılmasının hər mərhələsi səhnələşdiriləcək. Qonaqlara yunun qırılması və təmizlənməsi, ipin hazırlanması və təbii boyalarla rənglənməsi, döngənin hazırlanması, örşün çəkilməsi, xovlu və xovsuz xalçaların toxunması, xalçanın kəsilməsi, çehiz yığma sənəsi nümayiş olunacaq.

Festivalda Bakı Kitab Mərkəzi tərəfindən Heydər Əliyev Fondunun kulinarıyaya dair nəşrləri də təqdim olunacaq.

Festival çərçivəsində mayın 3-dən 9-dək Şuşada 30-dan çox Azərbaycan rəssam və heykəltaraşının iştirakı ilə "Şuşa. Bahar əfsanəsi" adlı plener keçiriləcək. Təbiət qoynunda yaradılacaq əsərlər vaxtilə işğal altında olmuş bir şəhərin hazırlıq vəziyyətini, füsunkar təbiiyyətini canlandıracaq.

Qarabağ bölgəsində çox sayda yerli və xarici qonağın iştirakı ilə keçirilən kulinarıya festivalı işğaldan azad olunan şəhər və rayonlarımızın dirçəldilməsi ilə yanaşı, 30 ildən sonra bura yeno də ruzi və bərkətin, əmin-amanlığın qayıtmasının daha bir rəmzi ifadəsi olacaq.

Şuşa, Kəlbəcər, Ağdam, Zəngilan və Füzuli rayonlarında beş meteoroloji stansiyanın quraşdırılması ilə bağlı tədbirlər görülür

Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada həll edilməsi üçün yaradılmış Əlaqələndirmə Qərargahının nəzdində fəaliyyət göstərən İdarələrarası Mərkəzin Ekoloji məsələlər üzrə İşçi Qrupunun növbəti iclası keçirilib. İclasda İşçi qrupda təmsil olunan müvafiq dövlət qurumlarının nümayəndələri iştirak ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, iclasda "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində hərbi-siyasi, sosial-iqtisadi, humanitar, təşkilatı və digər təxirəsalınmaz məsələlərin həlli ilə bağlı Fəaliyyət Planı"nın icrası ilə bağlı görülmüş işlər üzrə müzakirələr aparılıb. Ekoloji vəziyyətin qiymətləndirilməsi məqsədilə işğaldan azad edilmiş rayonlarda həyata keçirilən monitorinqlər, o cümlədən transsərhəd çayların çirklənməsinə nəzarət edilməsi məqsədilə aparılan təhlillər və aidiyyəti qurumların iştirakı ilə aparılan kompleks tədqiqat işləri haqqında qrup üzvlərinə məlumat verilib.

Qrup üzvləri Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə ətraf mühitin mo-

nitörinqi və hidrometeorologiya üzrə görülmüş işlər barədə məlumatlandırılıb. Bildirilib ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 2025-ci ilədək 11 hidroloji, 8 meteoroloji, 1 radiometeoroloji (radar), 4 radioekoloji, 2 hava keyfiyyəti üzrə kompleks avtomatik ölçmə stansiyaları və 1 aerozond stansiyasının quraşdırılması nəzərdə tutulub. Şuşa, Kəlbəcər, Ağdam, Zəngilan və Füzuli rayonlarında 5 meteoroloji stansiyanın quraşdırılması ilə bağlı tədbirlər görülür. Su ehtiyatlarını qiymətləndirilməsi məqsədilə 10 çay üzərində 11 hidroloji avtomat stansiyanın qurulması işlərinə başlanılıb.

Kənd təsərrüfatı sahəsində görülən işlər, o cümlədən əkinçilik

sahəsində məhsuldarlığın artırılması, heyvandarlıq, arıçılıq təsərrüfatlarının köçürülməsi, kənd təsərrüfatı bitkilərinin ziyanverici və zərərvericilərinə qarşı aparılan mübarizə tədbirləri, "ağıllı kənd" layihəsi çərçivəsində Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinə köçürüləcək kənd əhalisinin məşğulluğunun təmin olunması üçün aparılan işlər haqqında müzakirələr aparılıb.

Həmçinin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərk məişət və digər tullantıların idarə edilməsi məsələləri müzakirə edilib və həmin ərazilərdə əmələ gələn bərk məişət tullantılarının toplanması, daşınması, yerləşdirilməsi və zərərsizləşdirilməsi üzrə "Təmiz Şəhər" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən görülən işlər haqqında qrup üzvlərinə məlumat verilib.

Qrup fəaliyyətini İdarələrarası Mərkəzin digər işçi qrupları ilə sıx əlaqə və məlumat mübadiləsi formatında həyata keçirməkdədir.

Proletariatın bayramı, yoxsa zəhmətkeşlərin günü

1 may Zəhmətkeşlərin Beynəlxalq Həmrəyliyi günü vaxtilə keçmiş Sovet İttifaqında xüsusi təntənə ilə qeyd olunduğundan demək olar ki, proletariyatın bayramı kimi təqdim edilirdi. Lakin həmin günün qeyd olunmasının proletariata heç bir əlaqəsi yoxdur və necə deyirlər, "sovet istehsal" deyil.

1 may gününün "yararması" XIX əsrin ortalarına təsadüf edir. Belə ki, 1856-cı ilin aprelində Avstraliyada işçilər 8 saatlıq iş rejiminə keçid tələbi ilə kütləvi nümayişlərə, tətilərə çıxıblar. Eitirazçılara təzyiqlər göstərilirdi, onları dağıtmaq mümkün olmayıb. Fəhlələr istədiklərinə qismən nail olublar və 9 günlük nümayişlərdən sonra hər il Avstraliyada may ayının 1-i əməkçilərin bayramı kimi qeyd olunmağa başlayıb.

Avstraliyalı əməkçilərin bu addımı növbəti dəfə ABŞ-da və Kanadada təkrarlandı. 1886-cı il mayın 1-də Amerikanın demək olar ki, bütün sənaye mərkəzlərində, Nyu York, Çikaqo, Filadelfiya, Baltimor və digər şəhərlərdə 200 mindən çox işçi boykotla başlayıb. Çikaqoda 80 min işçi haqları olan "8 saatlıq iş günü" tələbi və şüarları ilə böyük yürüş keçirib.

1889-cu ilin iyulunda ABŞ fəhlələrinin müraciəti ilə Parisdə keçirilən II Beynəlmilət Konqresdə 1 may tarixi bütün dünya zəhmətkeşlərinin həmrəylik, birlik, mübarizə günü olaraq qəbul edilib.

SSRİ-də 1972-ci ilə qədər 1 may tarixi Beynəlmilətlik bayramı adlandırılıb. Daha sonra bayramın adı dəyişdirilərək Zəhmətkeşlərin Beynəlxalq Həmrəyliyi Günü olub. Sovet İttifaqının hər yerində bu bayram keçirilirdi. Böyük şəhərlərdə böyük nümayişlər təşkil olunurdu. Həmin günlərdə Sovet İttifaqına dövlət olunan qonaqlara sosializmin nöyə qadir olduğu nümayiş etdirilirdi.

Ayrı-ayrı dövrlərdə 1 May bayramı fərqli adlar daşıyıb:

1 May 1930, Nyu York

1 May 1886, Nyu York

Dünya Fəhlələrinin Həmrəylik günü, Dünya Zəhmətkeşlərinin Həmrəylik günü, Əmək günü, Beynəlmilətlik günü, Əmək və Bahar günü və s.

SSRİ dağıldıqdan sonra Rusiyada bu bayram Əmək və bahar bayramı, Finlandiyada tələbələrə bahar karnavalı kimi qeyd edilir. 1996-cı ildən Qazaxıstanda 1 may tarixi xalqın birlik bayramı elan olunub. İngiltərədə həmin gün milli paltar geyinən sakinlər rəngli lentlər bağlanmış dirəklərin ətrafında rəqs edərək dünyaya sülh və əmin-amanlıq arzulayırlar. Belarussda, Qırğızıstanda, Çində, Şri-Lankada 1 May bayramı əmək bayramı adı ilə qeyd olunur.

Əksər 1 May nümayişləri dinc şəkildə və insidentizmə başa çatma da, bəzən planlı qarşıdurmalar da yaradılır. Hətta belə bir fakt da var ki, bu nümayişlərdə

indiyədək minlərlə insan həlak olub. Digər fakt isə Hitler Almaniyasında rəsmi status alan bu günü II Dünya müharibəsi zamanı işğal etdikləri ərazilərdə böyük təntənə ilə qeyd etməkləridir. SSRİ-nin işğal olunmuş əraziləri də bu zaman şünləklərdən kənarda qalmırdı.

Yeri gəlmişkən, 1 May bayramı ilə bağlı ayrı-ayrı ölkələrdə zaman-zaman yeni ənənələr də yaranıb. Məsələn, həmin gün Fransada qızlara zənbəq güllü hədiyyə edilir. İtaliyada isə gül festivalı keçirilir. Almaniya bayram münasibətilə yarmarkalar açılır. Həmin yarmarkalarda sakinləri rəqs və digər əyləncələrlə qarşılayırlar. İsveçdə isə mayın 1-də işveçlilər evdən çıxardıqları tullantıları yandıırırlar.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2022-ci il üçün
abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıların qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik
124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat

6 aylıq
62,40 (altmış iki manat qırq qəpik) manat

3 aylıq
31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə
üzlaşsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli
telefonla zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

Qəzetin daim yenilənən rəsmi internet ünvanı:
www.azerbaijan-news.az

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Ənvər, Fərrux və Mehmandar Seyidovlar Adil Məmmədova qardaşı

VİDADI MƏMMƏDOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

**Bəxtiyar
SADIQOV**

Ünvan
AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, 11 mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,	və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
539-72-39,	Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
Məsul katib - 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Məsul katib müavini - 539-44-91,	Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,	Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin
kompüter mərkəzində
yığılıb səhifələnməsi,
"Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də
çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə bərabər,
dərc üçün göndərilən digər
yazılarda fikirlər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafehinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 5732
Sifariş 1150
Qiyəməti 40 qəpik